

Logaritmi

Definiție. Fie $a \in \mathbb{R}_+^*$, $a \neq 1$ și $b \in \mathbb{R}_+^*$ două numere reale. Se numește logaritm al numărului real strict pozitiv b exponentul la care trebuie ridicat numărul a , numit bază, pentru a obține numărul b .

Logaritmul numărului b în baza a se notează $\log_a b$

Evident $b = a^{\log_a b}$. Pentru $a = 10$ obținem logaritmi zecimali ($\lg x$), iar pentru $a = e$ obținem logaritmi naturali ($\ln x$).

Proprietăți:

1. Identitatea logaritmică fundamentală $a^{\log_a b} = b$ unde $a > 0$, $a \neq 1$ și $b > 0$.
2. $\log_a b = \log_a c \Leftrightarrow b = c$, ($b, c > 0$);
3. $\log_a a = 1$;
4. $\log_a 1 = 0$
5. $\log_a a^c = c$; $\log_a \frac{1}{b} = -\log_a b$; $\log_a x^{2n} = 2n \log_a |x|$, $x \neq 0$
6. $\log_a \sqrt[m]{b} = \frac{1}{m} \log_a b$, ($b > 0, m \in \mathbb{N}, m \geq 2$);
7. $\log_a b \cdot \log_b a = 1$;
8. Formula de schimbare a bazei logaritmului: $\log_a b = \frac{\log_c b}{\log_c a}$
9. $x > 0$ și $y > 0 \Rightarrow \log_a xy = \log_a x + \log_a y$;
10. $x > 0$ și $y > 0 \Rightarrow \log_a \frac{x}{y} = \log_a x - \log_a y$;
11. $a > 1$ și $x \in (0, 1) \Rightarrow \log_a x < 0$; $a > 1$ și $x > 1 \Rightarrow \log_a x > 0$;
12. $0 < a < 1$ și $x \in (0, 1) \Rightarrow \log_a x > 0$; $0 < a < 1$ și $x > 1 \Rightarrow \log_a x < 0$;
13. $a > 1$ și $0 < x < y \Rightarrow \log_a x < \log_a y$;
14. $x > 0, y > 0, a > 0, b > 0, a \neq 1, b \neq 1 \Rightarrow \frac{\log_a x}{\log_a y} = \frac{\log_b x}{\log_b y}$;
15. $x > 0, a > 0, a \neq 1, n \in \mathbb{N} \Rightarrow n \cdot \log_a x = \log_a x^n$;
16. $x \in \mathbb{R}, a > 0, a \neq 1 \Rightarrow a^x = e^{x \ln a}$.

Ecuații și inecuații logaritmice fundamentale

1. $\log_a x = b$, $a > 0$, $a \neq 1$, $b \in \mathbf{R}$. Soluția: $x = a^b$.
2. $\log_a x > b$, $b \in \mathbf{R}$. Fie S mulțimea soluțiilor. Avem:

a	S
$a > 1$	$(a^b, +\infty)$
$0 < a < 1$	$(0, a^b)$

3. $\log_a x < b$, $b \in \mathbf{R}$. Fie S mulțimea soluțiilor. Avem:

a	S
$a > 1$	$(0, a^b)$
$0 < a < 1$	$(a^b, +\infty)$

4. Ecuația $\log_a f(x) = \log_a g(x)$ ($a > 0$, $a \neq 1$) este echivalentă cu $f(x) = g(x)$, cu condițiile $f(x) > 0$, $g(x) > 0$
5. Ecuația $\log_{h(x)} f(x) = \log_{h(x)} g(x)$ este echivalentă cu

$$\left. \begin{array}{l} f(x) = g(x), \\ \text{Condiții:} \\ h(x) > 0, \\ h(x) \neq 1, \\ f(x) > 0, g(x) > 0 \end{array} \right\} \Rightarrow D \text{ domeniul de rezolvabilitate}$$

Probleme propuse

1. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = \log_2 x$. Să se calculeze $f(1) + f(4) - f(2)$.
2. Să se arate că $\log_3 24 = 1 + 3a$, unde $a = \log_3 2$.
3. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\lg^2 x - 4\lg x + 3 = 0$.
4. Se consideră numărul $a = \log_2 3$. Să se arate că $\log_2 18 = 2a + 1$.
5. Să se rezolve ecuația $2^{\log_2 x} = 4$.
6. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2 \sqrt[3]{x} = 1$.
7. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\lg^2 x - 3\lg x + 2 = 0$.
8. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2 (x^2 - x - 2) - \log_2 (2x - 4) = 1$.
9. Să se arate că $\log_2 14 + \log_2 3 - \log_2 6 = \log_2 7$.
10. Să se calculeze $\log_2 \frac{1}{4} - \sqrt[3]{-8}$.
11. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_5 (3x + 1) = 1 + \log_5 (x - 1)$.
12. Să se calculeze $\frac{\log_5 18 - \log_5 2}{\log_5 3}$.
13. Să se verifice că $\log_2 5 + \log_2 12 - \log_2 30 = 1$.

14. Să se arate că numerele 1, $\log_3 9$ și $\sqrt[3]{64}$ sunt termeni consecutivi ai unei progresii geometrice.
15. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2 \sqrt{x+1} = 1$.
16. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\lg(x+4) + \lg(2x+3) = \lg(1-2x)$.
17. Să se calculeze $\left(\frac{1}{2}\right)^{-3} - \log_5 25$.
18. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_5 (x^2 + 2x - 3) = 1$.
19. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2 x^2 = 2$.
20. Să se arate că numărul $A = \log_3 \frac{2}{1} + \log_3 \frac{3}{2} + \log_3 \frac{4}{3} + \dots + \log_3 \frac{9}{8}$ este natural.
21. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_2 (x^2 - x - 2) = 2$.
22. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2 (x+2) - \log_2 (x+1) = 1$.
23. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_7 (2x+1) = 2$.
24. Să se calculeze $\log_6 3 + \log_6 10 - \log_6 5$.
25. Să se determine domeniul maxim de definiție D al funcției $f: D \rightarrow \mathbf{R}, f(x) = \lg(2x-3)$.
26. Să se arate că $\log_2 4 + \log_3 9 < \sqrt{36}$.
27. Să se calculeze $\log_5 25 - \log_3 9$.
28. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2 (x^2 + 3x - 10) = 3$.
29. Să se arate că numărul $\left(\sqrt[3]{2}\right)^{\log_2 8}$ este natural.
30. Să se compare numerele 2^2 și $\log_2 32$.
31. Să se calculeze $\log_3 5 + \log_3 6 - \log_3 10$.
32. Să se verifice că $\lg \frac{1}{2} + \lg \frac{2}{3} + \dots + \lg \frac{9}{10} = -1$.
33. Să se calculeze $\log_2 3 - \log_2 \frac{3}{2}$.
34. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_5 (2x+3) = 2$.
35. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_3 (10-x) = 2$.
36. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_5 (2x+1) = 1$.
37. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_5 (9-x^2) = 1$.
38. Să se calculeze $\log_2 4 + \left(\frac{1}{2}\right)^{-1} - \sqrt[3]{8}$.
39. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_3 (3x-1) = \log_3 (2x+1)$.
40. Să se calculeze $\log_5 10 + \log_5 3 - \log_5 6$.
41. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2 (x^2 + 4) = \log_2 (x + 4)$.

Probleme rezolvate

1. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_5 (3x + 4) = 2$.

R. Condiții: $3x+4>0 \Rightarrow 3x > -4 \Rightarrow x > -\frac{4}{3} \Rightarrow x \in \left(-\frac{4}{3}, +\infty\right) = D$, domeniul de rezolvabilitate.

Din definiția logaritmului obținem:

$$3x + 4 = 2^5 \Rightarrow 3x = 32 - 4 \Rightarrow 3x = 28 \Rightarrow x = \frac{28}{3} \in D, \text{ soluție.}$$

2. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_2 (x + 2) + \log_2 x = 3$.

R. Condiții: $\begin{cases} x+2 > 0 \\ x > 0 \end{cases} \Rightarrow x \in (0, +\infty) = D$. Aplicând proprietățile logaritmilor:

$\log_a A + \log_a B = \log_a (A \cdot B)$ se obține: $\log_2 x(x + 2) = 3$ și din definiția logaritmului avem:
 $x(x + 2) = 2^3 \Rightarrow x^2 + 2x - 8 = 0$ cu soluțiile $x_1=2$ și $x_2=-4$. Soluția ecuației este $x=2 \in D$.

3. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_2 (x + 2) - \log_2 (x - 5) = 3$.

R. Condiții: $\begin{cases} x+2 > 0 \\ x-5 > 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x > -2 \\ x > 5 \end{cases} \Rightarrow D = (5, +\infty)$.

Aplicând proprietățile logaritmului ecuația va fi:

$$\log_2 \frac{x+2}{x-5} = 3 \Rightarrow \frac{x+2}{x-5} = 2^3 \Rightarrow x+2 = 8(x-5) \Rightarrow x+2 = 8x-40 \Rightarrow 7x = 42 \Rightarrow x = 6 \in D.$$

4. Să se determine valorile reale pozitive ale numărului x , știind că $\lg \sqrt{x}$, $\frac{3}{2}$ și $\lg x$ sunt trei termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.

R. Verificăm proprietatea de medie aritmetică:

$$\frac{3}{2} = \frac{\lg \sqrt{x} + \lg x}{2} \Rightarrow \lg x \sqrt{x} = 3 \Rightarrow \sqrt{x^3} = 10^3 \Rightarrow ( )^2 \Rightarrow x^3 = (10^2)^3 \Rightarrow x = 10^2 = 100.$$

5. Să se calculeze $\log_3 27 - \log_2 8$.

R. Din definiția logaritmului avem $\log_3 27 = 3$ și $\log_2 8 = 3 \Rightarrow \log_3 27 - \log_2 8 = 3 - 3 = 0$.

6. Să se verifice că $\log_3 9 - \log_2 8 = \log_4 \frac{1}{4}$.

R. $\log_3 9 - \log_2 8 = 2 - 3 = -1$ și $\log_4 \frac{1}{4} = \log_4 4^{-1} = -1$.

7. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_3(x^2 - 2x) = \log_3(2x - 3)$.

R. Condiții: $\begin{cases} x^2 - 2x > 0 \\ 2x - 3 > 0 \end{cases}$,

$$x^2 - 2x = 0, x_1 = 0, x_2 = 2,$$

x	$-\infty$	0	2	$+\infty$	
$x^2 - 2x$	$+++++$	0	$-----$	0	$+++++$

$$S_1 = (-\infty, 0) \cup (2, +\infty)$$

$$2x - 3 > 0 \Rightarrow 2x > 3 \Rightarrow x > \frac{3}{2}, S_2 = \left(\frac{3}{2}, +\infty\right).$$

Domeniul de rezolvabilitate $D = S_1 \cap S_2 = (2, +\infty)$.

Rezolvare: din injectivitatea funcției logaritmice avem $x^2 - 2x = 2x - 3 \Rightarrow x^2 - 4x + 3 = 0$ cu soluțiile $x_1 = 1$ și $x_2 = 3$. Soluția ecuației este $x = 4$ care aparține lui D .

8. Știind că $\log_3 2 = a$, să se verifice dacă $\log_3 8 + \log_3 100 - \log_3 25 = 5a$.

R. $\log_3 8 + \log_3 100 - \log_3 25 = \log_3 2^3 + \log_3 10^2 - \log_3 5^2 = 3\log_3 2 + 2\log_3 (2 \cdot 5) - 2\log_3 5 =$
 $= 3a + 2\log_3 2 + 2\log_3 5 - 2\log_3 5 = 3a + 2a = 5a.$

9. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_3(x^2 - 4x + 4) = 2$.

R. Condiții $x^2 - 4x + 4 > 0 \Rightarrow (x - 2)^2 > 0 \Rightarrow x \neq 2$ și $D = \mathbf{R} \setminus \{2\}$.

Rezolvare: $x^2 - 4x + 4 = 3^2 \Rightarrow x^2 - 4x - 5 = 0$ cu soluțiile $x_1 = -1$ și $x_2 = 5$ care sunt soluțiile ecuației.

10. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_2(x + 5) = 3$.

R. Condiția $x + 5 > 0 \Rightarrow x > -5 \Rightarrow x \in (-5, +\infty)$. Rezolvare: $x + 5 = 2^3 \Rightarrow x + 5 = 8 \Rightarrow x = 3$.

11. Să se calculeze $2\log_3 4 - 4\log_3 2$.

R. $2\log_3 4 - 4\log_3 2 = \log_3 4^2 - \log_3 2^4 = \log_3 16 - \log_3 16 = 0.$

12. Să se calculeze $\log_2 3 + \log_2 \frac{1}{3}$.

R. $\log_2 3 + \log_2 \frac{1}{3} = \log_2 \left(3 \cdot \frac{1}{3}\right) = \log_2 1 = 0.$

13. Să se calculeze $\log_6 24 - \log_6 4$.

R. $\log_6 24 - \log_6 4 = \log_6 \frac{24}{4} = \log_6 6 = 1.$

14. Să se calculeze $\log_3 6 + \log_3 2 - \log_3 4$.

R. $\log_3 6 + \log_3 2 - \log_3 4 = \log_3 \frac{6 \cdot 2}{4} = \log_3 3 = 1.$

15. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $\log_2(x-3)=0$.

R. Condiția $x-3 > 0 \Rightarrow x > 3$. Rezolvare: $x-3 = 2^0 \Rightarrow x = 4$, soluție.

16. Să se calculeze $\lg 20 + \lg 3 - \lg 6$.

R. $\lg 20 + \lg 3 - \lg 6 = \lg \frac{20 \cdot 3}{6} = \lg 10 = 1.$

17. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_3(x^2 - 1) = 1$.

R. Condiția $x^2 - 1 > 0 \Rightarrow x \in (-\infty, -1) \cup (1, +\infty)$. Rezolvare: $x^2 - 1 = 3^1 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow x_{1,2} = \pm 2$ și $S = \{-2, 2\}$.

Logaritmi -exerciții rezolvate

1) Să se calculeze:

$$2\log_5 \sqrt[4]{5} + \frac{1}{2}\log_{\sqrt{5}} 25 - \log_5^2 \sqrt{5} - 2 =$$

$$= 2 \cdot \frac{1}{4} + \log_{\sqrt{5}} 5 - \left(\frac{1}{2}\log_5 5\right)^2 - 2 = \frac{1}{2} + \log_{\sqrt{5}} (\sqrt{5})^2 - \frac{1}{4} - 2 = \frac{1}{2} + 2 - \frac{1}{4} - 2 = \frac{1}{4}.$$

2) Știind că $\log_2 5 = a, \log_2 3 = b$ să se calculeze:

$$\log_8 75 = \log_8 (25 \cdot 3) = \log_8 25 + \log_8 3 = 2 \cdot \frac{1}{\log_5 8} + \frac{1}{\log_3 8} = \frac{2}{3\log_5 2} + \frac{1}{3\log_3 2} =$$

$$= \frac{2}{3}\log_2 5 + \frac{1}{3}\log_2 3 = \frac{2a+b}{3}$$

3) Știind că $\log_2 5 = a, \log_2 3 = b$ să se calculeze:

$$\log_{15} 12 = \log_{15} 2^2 \cdot 3 = 2\log_{15} 2 + \log_{15} 3 = \frac{2}{\log_2 15} + \frac{1}{\log_3 15} =$$

$$= \frac{2}{\log_2 3 + \log_2 5} + \frac{1}{\log_3 3 + \log_3 5} = \frac{2}{b+a} + \frac{1}{1+\frac{\log_2 5}{\log_2 3}} = \frac{2+b}{a+b}$$

4) Să se calculeze :

$$\log_4 \left[\log_3 \left(\log_{\frac{1}{2}} \frac{1}{512} \right) \right] = \log_4 \left[\log_3 \left(\log_{\frac{1}{2}} \left(\frac{1}{2} \right)^9 \right) \right] = \log_4 (\log_3 9) = \log_4 2 = \log_4 4^{\frac{1}{2}} = \frac{1}{2}.$$

5) Să se calculeze : $\log_{\frac{2}{3}} \left(\log_5 3^{\log_3 \sqrt[3]{25}} \right) = \log_{\frac{2}{3}} \left(\log_5 5^{\frac{2}{3}} \right) = \log_{\frac{2}{3}} \frac{2}{3} = 1.$

6) Să se calculeze :

$$\log_{\frac{1}{2}} \left[\log_{\sqrt{6}} (\log_3 729) \right] = \log_{\frac{1}{2}} \left[\log_{\sqrt{6}} (\log_3 3^6) \right] = \log_{\frac{1}{2}} \left[\log_{\sqrt{6}} 6 \right] = \log_{\frac{1}{2}} \frac{1}{2} = 1.$$

7) Să se arate că următoarea expresie este independentă de x:

$$A = \frac{\log_5 x^2 + \log_5 x^3}{\log_4 x^2 + \log_4 x^3} = \frac{\log_5 x^5}{\log_4 x^5} = \frac{\log_5 x}{\log_4 x} = \frac{\frac{\lg x}{\lg 5}}{\frac{\lg x}{\lg 4}} = \frac{\lg 4}{\lg 5} = \log_5 4 = ct.$$

8) Demonstrați egalitatea: $\log_3 2 \cdot \log_4 3 \cdot \log_5 4 \cdot \log_6 5 \cdot \log_7 6 \cdot \log_8 7 = \frac{1}{3}$

$$\frac{\lg 2}{\lg 3} \cdot \frac{\lg 3}{\lg 4} \cdot \frac{\lg 4}{\lg 5} \cdot \frac{\lg 5}{\lg 6} \cdot \frac{\lg 6}{\lg 7} \cdot \frac{\lg 7}{\lg 8} = \frac{\lg 2}{\lg 8} = \frac{\lg 2}{3\lg 2} = \frac{1}{3}.$$

9) Folosind regulile de calcul cu logaritmi, să se scrie într-o formă mai simplă:

$$\log_7 35 + \log_7 9 - \log_7 45 = \log_7 \frac{35 \cdot 9}{45} = \log_7 7 = 1.$$

10) Folosind regulile de calcul cu logaritmi, să se scrie într-o formă mai simplă:

$$E = \log_{13} \sqrt[3]{169} + \log_{13} \sqrt{4 + \sqrt{3}} + \log_{13} \sqrt{3 + \sqrt{5 + \sqrt{3}}} + \log_{13} \sqrt{3 - \sqrt{5 + \sqrt{3}}}.$$

$$\begin{aligned} E &= \log_{13} \sqrt[3]{169} + \log_{13} (\sqrt{4 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{3 + \sqrt{5 + \sqrt{3}}} \cdot \sqrt{3 - \sqrt{5 + \sqrt{3}}}) = \\ &= \log_{13} \sqrt[3]{169} + \log_{13} (\sqrt{4 + \sqrt{3}} \cdot \sqrt{4 - \sqrt{3}}) = \log_{13} \sqrt[3]{169} + \log_{13} \sqrt{13} = \log_{13} (13^{\frac{2}{3}} \cdot 13^{\frac{1}{2}}) = \frac{7}{6} \end{aligned}$$

11) Rezultatul calculului $\log_2 (\lg 10^4) - \log_8 384 + \log_8 3 - \log_{\frac{1}{8}} \sqrt[4]{9^8 \sqrt{243}}$ este

a) $\frac{41}{12}$;   b) $\frac{7}{12}$;   c) 1;   d) $-\frac{5}{3}$.

$$\begin{aligned} E &= \log_2 4 - \log_8 2^7 \cdot 3 + \log_8 3 - \log_{\frac{1}{8}} 3^{\frac{11}{12}} = 2 + \log_8 2^{-7} - \log_{\frac{1}{8}} \left(\frac{1}{3}\right)^{\frac{-11}{12}} = 2 + \frac{11}{12} - 7 \log_8 2 = \\ &= \frac{35}{12} - 7 \cdot \frac{1}{\log_2 8} = \frac{35}{12} - \frac{7}{3} = \frac{7}{12} \end{aligned}$$

Deci, varianta corectă este b).

1. Se consideră triunghiul ABC cu $AB = 4$, $AC = \sqrt{7}$ și $BC = \sqrt{3}$. Să se calculeze măsura unghiului B .

R. Din teorema cosinusului: $AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2AB \cdot AC \cdot \cos B$ se obține:

$$\cos B = \frac{AB^2 + BC^2 - AC^2}{2AB \cdot BC} \Rightarrow \cos B = \frac{16 + 3 - 7}{2 \cdot 4 \cdot \sqrt{3}} = \frac{12}{8\sqrt{3}} = \frac{3}{2\sqrt{3}} = \frac{3\sqrt{3}}{2 \cdot 3} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\Rightarrow m(\angle B) = 30^\circ.$$

2. Să se calculeze aria triunghiului ABC știind că $AC = 2$, $m(\angle BAC) = 30^\circ$ și $AB = 4$.

R. $A_{\triangle ABC} = \frac{AC \cdot AB \cdot \sin A}{2}$ și obținem $A_{\triangle ABC} = \frac{2 \cdot 4 \cdot \sin 30^\circ}{2} = 4 \cdot \frac{1}{2} = 2$.

3. Să se calculeze aria triunghiului ABC , știind că $AB = AC = 2$, $m(\angle A) = 30^\circ$.

R. $S = \frac{AB \cdot AC \cdot \sin A}{2} \Rightarrow S = \frac{2 \cdot 2 \cdot \sin 30^\circ}{2} = 2 \cdot \frac{1}{2} = 1$.

4. Să se calculeze raza cercului circumscris triunghiului ABC , știind că $AB = 3$ și $m(\angle C) = 30^\circ$.

R. Teorema sinusurilor $\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C} = 2R$, unde R este raza cercului circumscris

triunghiului ABC . Obținem: $\frac{AB}{\sin C} = 2R \Rightarrow \frac{3}{\sin 30^\circ} = 2R \Rightarrow 2R \cdot \frac{1}{2} = 3 \Rightarrow R = 3$.

5. Se consideră triunghiul ABC cu $AB = 1$, $AC = 2$ și $BC = \sqrt{5}$. Să se calculeze $\cos B$.

R. Din teorema cosinusului se obține

$$\cos B = \frac{AB^2 + AC^2 - BC^2}{AB \cdot AC} \Rightarrow \cos B = \frac{1 + 4 - 5}{1 \cdot 2} = 0 \Rightarrow m(\angle B) = 90^\circ.$$

6. Să se calculeze $\sin^2 130^\circ + \cos^2 50^\circ$.

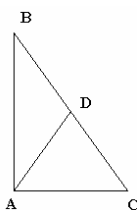
R. $\sin^2 130^\circ = \sin^2(180^\circ - 50^\circ) = \sin^2 50^\circ$ și $\sin^2 50^\circ + \cos^2 50^\circ = 1$.

7. Se consideră triunghiul ABC , având aria egală cu 15. Să se calculeze $\sin A$, știind că $AB = 6$ și $AC = 10$.

R. Din $S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC \cdot \sin A}{2} \Rightarrow \frac{6 \cdot 10 \cdot \sin A}{2} = 15 \Rightarrow 60 \cdot \sin A = 30 \Rightarrow \sin A = \frac{30}{60} = \frac{1}{2}$

8. Fie triunghiul dreptunghic ABC și D mijlocul ipotenuzei BC . Să se calculeze lungimea laturii AB , știind că $AC = 6$ și $AD = 5$.

R. AD este mediană într-un triunghi dreptunghic și este jumătate

din ipotenuză $\Rightarrow BC = 2AD \Rightarrow BC = 10$.

Teorema lui Pitagora: $BC^2 = AC^2 + AB^2 \Rightarrow AB^2 = BC^2 - AC^2 \Rightarrow AB = 8$

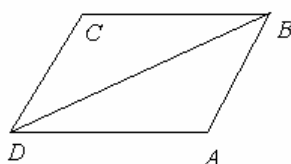
9. Se consideră triunghiul ABC cu $AB = 5$, $AC = 6$ și $BC = 7$. Să se calculeze $\cos A$.

R. Din teorema cosinusului: $BC^2 = AB^2 + AC^2 - 2 AB \cdot AC \cdot \cos A$ obținem

$$\cos A = \frac{AB^2 + AC^2 - BC^2}{2 \cdot AB \cdot AC} \Rightarrow \cos A = \frac{5^2 + 6^2 - 7^2}{2 \cdot 5 \cdot 6} = \frac{25 + 36 - 49}{2 \cdot 5 \cdot 6} = \frac{12}{12 \cdot 5} = \frac{1}{5}.$$

10. Să se calculeze aria unui paralelogram $ABCD$, știind că $AB = 3$, $AD = 3$ și $m(\sphericalangle BAD) = 120^\circ$.

R.

Aria paralelogramului este $2 \cdot S_{\triangle ABD}$.

$$S_{\triangle ABD} = \frac{AB \cdot AD \cdot \sin A}{2} \Rightarrow S_{\triangle ABD} = \frac{3 \cdot 3 \cdot \sin 120^\circ}{2} = \frac{9 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}}{2} = \frac{9\sqrt{3}}{4}$$

$$\text{și } S_{ABCD} = 2 \cdot \frac{9\sqrt{3}}{4} = \frac{9\sqrt{3}}{2}.$$

11. Să se calculeze raza cercului circumscris triunghiului ABC știind că $BC = 8$ și $m(\sphericalangle A) = 45^\circ$.

R. Din teorema sinusurilor:

$$\frac{BC}{\sin A} = 2R \Rightarrow \frac{8}{\sin 45^\circ} = 2R \Rightarrow R = \frac{8}{\cancel{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{\cancel{2}}} = \frac{8}{\sqrt{2}} = \frac{8\sqrt{2}}{2} = 4\sqrt{2}.$$

12. Se consideră triunghiul ABC de arie egală cu 6, cu $AB = 3$ și $BC = 8$. Să se calculeze $\sin B$.

$$R. \text{ Din } S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot BC \cdot \sin B}{2} \Rightarrow 6 = \frac{3 \cdot 8 \cdot \sin B}{2} \Rightarrow \sin B = \frac{12}{24} \Rightarrow \sin B = \frac{1}{2}.$$

13. Să se calculeze $\cos x$, știind că $\sin x = \frac{4}{5}$ și x este măsura unui unghi ascuțit.

R. Din formula fundamentală a trigonometriei avem:

$$\cos^2 x = 1 - \sin^2 x \Rightarrow \cos^2 x = 1 - \frac{16}{25} = \frac{9}{25} \Rightarrow \cos x = \frac{3}{5}.$$

14. Să se calculeze perimetrul triunghiului ABC știind că $AB = 2$, $BC = 4$ și $m(\sphericalangle B) = 60^\circ$.

R. Din teorema cosinusului avem:

$$AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2AB \cdot BC \cdot \cos B \Rightarrow AC^2 = 2^2 + 4^2 - 2 \cdot 2 \cdot 4 \cdot \cos 60^\circ \Rightarrow$$

$$AC^2 = 4 + 16 - 16 \cdot \frac{1}{2} = 20 - 8 = 12 \Rightarrow AC = \sqrt{12} = 2\sqrt{3} \text{ și perimetrul este}$$

$$P = AB + BC + AC \Rightarrow P = 2 + 4 + 2\sqrt{3} = 6 + 2\sqrt{3}.$$

🧐 **15.** Să se calculeze perimetrul triunghiului ABC , știind că $AB = 5$, $AC = 4$ și $m(\sphericalangle A) = 60^\circ$.

😊 **R.** Din teorema cosinusului în $\triangle ABC \Rightarrow BC^2 = AB^2 + AC^2 - 2AB \cdot AC \cdot \cos B$

$$\Rightarrow BC^2 = 25 + 16 - 2 \cdot 5 \cdot 4 \cdot \cos 60^\circ = 41 - 40 \cdot \frac{1}{2} = 21 \Rightarrow BC = \sqrt{21} \text{ și}$$

$$P_{\triangle ABC} = AB + AC + BC \Rightarrow P_{\triangle ABC} = 5 + 4 + \sqrt{21} = 9 + \sqrt{21}.$$

🧐 **16.** Triunghiul ABC are $AB = 3$, $AC = 4$ și $BC = 5$. Să se calculeze lungimea înălțimii duse din vârful A .

😊 **R.** Din $AB = 3$, $AC = 4$ și $BC = 5 \Rightarrow BC^2 = AB^2 + AC^2$ și triunghiul este dreptunghic.

Notăm AD înălțimea dusă din vârful A . Atunci:

$$S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC}{2} = \frac{BC \cdot AD}{2} \Rightarrow AB \cdot AC = BC \cdot AD \Rightarrow AD = \frac{AB \cdot AC}{BC} \Rightarrow AD = \frac{3 \cdot 4}{5} = \frac{12}{5}.$$

🧐 **17.** Să se calculeze $\sin 135^\circ$.

😊 **R.** $\sin 135^\circ = \sin(180^\circ - 45^\circ) = \sin 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}.$

🧐 **18.** Raza cercului circumscris triunghiului ABC este $\frac{3}{2}$, iar $BC = 3$. Să se calculeze $\sin A$.

😊 **R.** Din teorema sinusurilor avem: $\frac{BC}{\sin A} = 2R \Rightarrow \frac{3}{\sin A} = 2 \cdot \frac{3}{2} \Rightarrow \sin A = 1.$

🧐 **19.** Să se calculeze $\cos^2 45^\circ + \sin^2 135^\circ$.

😊 **R.** $\sin^2 135^\circ = \sin^2(180^\circ - 45^\circ) = \sin^2 45^\circ$ și

$$\cos^2 45^\circ + \sin^2 135^\circ = \cos^2 45^\circ + \sin^2 45^\circ = 1 \text{ după formula trigonometrică fundamentală.}$$

🧐 **20.** Să se determine numărul real x pentru care x , $x+7$ și $x+8$ sunt lungimile laturilor unui triunghi dreptunghic.

😊 **R.** Triunghiul dreptunghic verifică teorema lui Pitagora: $(x+8)^2 = x^2 + (x+7)^2 \Rightarrow$

$$x^2 + 16x + 64 = x^2 + x^2 + 14x + 49 \Rightarrow x^2 - 2x - 15 = 0 \text{ cu soluțiile } x_1 = 5 \text{ și } x_2 = -3. \text{ Fiind}$$

lungimea unei laturi $x = 5$.

🧐 **21.** Să se calculeze aria triunghiului ABC , știind că $AB = 6$, $AC = 8$ și $BC = 10$.

😊 **R.** Din $10^2 = 6^2 + 8^2 \Rightarrow BC^2 = AB^2 + AC^2 \Rightarrow \triangle ABC$ dreptunghic $\Rightarrow$

$$S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC}{2} \Rightarrow S_{\triangle ABC} = \frac{6 \cdot 8}{2} = 24.$$

🧐 22. În triunghiul ABC măsura unghiului C este egală cu 60° , $AB = 4$ și $BC = 2$. Să se calculeze $\sin A$.

😊 R. Din teorema sinusurilor avem: $\frac{BC}{\sin A} = \frac{AB}{\sin C} \Rightarrow \frac{2}{\sin A} = \frac{4}{\sin 60^\circ} \Rightarrow \sin A = \frac{2 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}}{4} = \frac{\sqrt{3}}{4}$.

🧐 23. Să se calculeze $\sin 120^\circ$.

😊 R. $\sin 120^\circ = \sin(180^\circ - 60^\circ) = \sin 60^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2}$.

🧐 24. Să se calculeze aria triunghiului ABC , știind că $AB = \sqrt{3}$, $AC = 3$ și măsura unghiului A este egală cu 120° .

😊 R. $S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC \cdot \sin A}{2} \Rightarrow S_{\triangle ABC} = \frac{\sqrt{3} \cdot 3 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}}{2} = \frac{9}{4}$.

🧐 25. Să se calculeze $\sin 170^\circ - \sin 10^\circ$.

😊 R. $\sin 170^\circ - \sin 10^\circ = \sin(180^\circ - 10^\circ) - \sin 10^\circ = \sin 10^\circ - \sin 10^\circ = 0$.

🧐 26. Să se calculeze $\cos 30^\circ + \cos 60^\circ + \cos 120^\circ + \cos 150^\circ$.

😊 R. $\cos 30^\circ + \cos 60^\circ + \cos 120^\circ + \cos 150^\circ = \cos 30^\circ + \cos 60^\circ + \cos(180^\circ - 120^\circ) + \cos(180^\circ - 150^\circ) = \cos 30^\circ + \cos 60^\circ - \cos 60^\circ - \cos 30^\circ = 0$.

🧐 27. Să se calculeze aria triunghiului MNP dacă $MN=6$, $NP=4$ și $m(\angle MNP)=30^\circ$.

😊 R. $S_{\triangle MNP} = \frac{MN \cdot NP \cdot \sin N}{2} = \frac{6 \cdot 4 \cdot \frac{1}{2}}{2} = 6$.

🧐 28. Se calculeze $\sin 60^\circ - \cos 30^\circ$.

😊 R. $\sin 60^\circ - \cos 30^\circ = \sin 60^\circ - \sin(90^\circ - 30^\circ) = \sin 60^\circ - \sin 60^\circ = 0$.

🧐 29. Să se calculeze $(\cos 150^\circ + \cos 30^\circ)(\sin 120^\circ - \sin 60^\circ)$.

😊 R. Din $\cos 150^\circ = \cos(180^\circ - 150^\circ) = -\cos 30^\circ$ și $\sin 120^\circ = \sin(180^\circ - 120^\circ) = \sin 60^\circ \Rightarrow (\cos 150^\circ + \cos 30^\circ)(\sin 120^\circ - \sin 60^\circ) = (-\cos 30^\circ + \cos 30^\circ)(\sin 60^\circ - \sin 60^\circ) = 0$.

🧐 30. Să se calculeze $\sin 30^\circ - \cos 45^\circ + \sin 60^\circ$.

😊 R. $\sin 30^\circ - \cos 45^\circ + \sin 60^\circ = \frac{1}{2} - \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{1 - \sqrt{2} + \sqrt{3}}{2}$.

1. Se consideră triunghiul ABC cu $AB = 4$, $AC = \sqrt{7}$ și $BC = \sqrt{3}$. Să se calculeze măsura unghiului B .

R. Din teorema cosinusului: $AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2AB \cdot AC \cdot \cos B$ se obține:

$$\cos B = \frac{AB^2 + BC^2 - AC^2}{2AB \cdot BC} \Rightarrow \cos B = \frac{16 + 3 - 7}{2 \cdot 4 \cdot \sqrt{3}} = \frac{12}{8\sqrt{3}} = \frac{3}{2\sqrt{3}} = \frac{3\sqrt{3}}{2 \cdot 3} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\Rightarrow m(\angle B) = 30^\circ.$$

2. Să se calculeze aria triunghiului ABC știind că $AC = 2$, $m(\angle BAC) = 30^\circ$ și $AB = 4$.

R. $A_{\triangle ABC} = \frac{AC \cdot AB \cdot \sin A}{2}$ și obținem $A_{\triangle ABC} = \frac{2 \cdot 4 \cdot \sin 30^\circ}{2} = 4 \cdot \frac{1}{2} = 2$.

3. Să se calculeze aria triunghiului ABC , știind că $AB = AC = 2$, $m(\angle A) = 30^\circ$.

R. $S = \frac{AB \cdot AC \cdot \sin A}{2} \Rightarrow S = \frac{2 \cdot 2 \cdot \sin 30^\circ}{2} = 2 \cdot \frac{1}{2} = 1$.

4. Să se calculeze raza cercului circumscris triunghiului ABC , știind că $AB = 3$ și $m(\angle C) = 30^\circ$.

R. Teorema sinusurilor $\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C} = 2R$, unde R este raza cercului circumscris triunghiului ABC . Obținem: $\frac{AB}{\sin C} = 2R \Rightarrow \frac{3}{\sin 30^\circ} = 2R \Rightarrow 2R \cdot \frac{1}{2} = 3 \Rightarrow R = 3$.

5. Se consideră triunghiul ABC cu $AB = 1$, $AC = 2$ și $BC = \sqrt{5}$. Să se calculeze $\cos B$.

R. Din teorema cosinusului se obține

$$\cos B = \frac{AB^2 + AC^2 - BC^2}{AB \cdot AC} \Rightarrow \cos B = \frac{1 + 4 - 5}{1 \cdot 4} = 0 \Rightarrow m(\angle B) = 90^\circ.$$

6. Să se calculeze $\sin^2 130^\circ + \cos^2 50^\circ$.

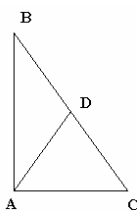
R. $\sin^2 130^\circ = \sin^2(180^\circ - 50^\circ) = \sin^2 50^\circ$ și $\sin^2 50^\circ + \cos^2 50^\circ = 1$.

7. Se consideră triunghiul ABC , având aria egală cu 15. Să se calculeze $\sin A$, știind că $AB = 6$ și $AC = 10$.

R. Din $S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC \cdot \sin A}{2} \Rightarrow \frac{6 \cdot 10 \cdot \sin A}{2} = 15 \Rightarrow 60 \cdot \sin A = 30 \Rightarrow \sin A = \frac{30}{60} = \frac{1}{2}$

8. Fie triunghiul dreptunghic ABC și D mijlocul ipotenuzei BC . Să se calculeze lungimea laturii AB , știind că $AC = 6$ și $AD = 5$.

R. AD este mediană într-un triunghi dreptunghic și este jumătate

din ipotenuză $\Rightarrow BC = 2AD \Rightarrow BC = 10$.

Teorema lui Pitagora: $BC^2 = AC^2 + AB^2 \Rightarrow AB^2 = BC^2 - AC^2 \Rightarrow AB = 8$

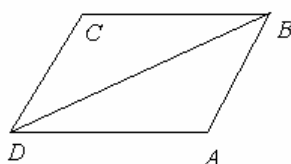
9. Se consideră triunghiul ABC cu $AB = 5$, $AC = 6$ și $BC = 7$. Să se calculeze $\cos A$.

R. Din teorema cosinusului: $BC^2 = AB^2 + AC^2 - 2 \cdot AB \cdot AC \cdot \cos A$ obținem

$$\cos A = \frac{AB^2 + AC^2 - BC^2}{2 \cdot AB \cdot AC} \Rightarrow \cos A = \frac{5^2 + 6^2 - 7^2}{2 \cdot 5 \cdot 6} = \frac{25 + 36 - 49}{2 \cdot 5 \cdot 6} = \frac{12}{12 \cdot 5} = \frac{1}{5}.$$

10. Să se calculeze aria unui paralelogram $ABCD$, știind că $AB = 3$, $AD = 3$ și $m(\angle BAD) = 120^\circ$.

R.

Aria paralelogramului este $2 \cdot S_{\triangle ABD}$.

$$S_{\triangle ABD} = \frac{AB \cdot AD \cdot \sin A}{2} \Rightarrow S_{\triangle ABD} = \frac{3 \cdot 3 \cdot \sin 120^\circ}{2} = \frac{9 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}}{2} = \frac{9\sqrt{3}}{4}$$

$$\text{și } S_{ABCD} = 2 \cdot \frac{9\sqrt{3}}{4} = \frac{9\sqrt{3}}{2}.$$

11. Să se calculeze raza cercului circumscris triunghiului ABC știind că $BC = 8$ și $m(\angle A) = 45^\circ$.

R. Din teorema sinusurilor:

$$\frac{BC}{\sin A} = 2R \Rightarrow \frac{8}{\sin 45^\circ} = 2R \Rightarrow R = \frac{8}{\cancel{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{\cancel{2}}} = \frac{8}{\sqrt{2}} = \frac{8\sqrt{2}}{2} = 4\sqrt{2}.$$

12. Se consideră triunghiul ABC de arie egală cu 6, cu $AB = 3$ și $BC = 8$. Să se calculeze $\sin B$.

$$R. \text{ Din } S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot BC \cdot \sin B}{2} \Rightarrow 6 = \frac{3 \cdot 8 \cdot \sin B}{2} \Rightarrow \sin B = \frac{12}{24} \Rightarrow \sin B = \frac{1}{2}.$$

13. Să se calculeze $\cos x$, știind că $\sin x = \frac{4}{5}$ și x este măsura unui unghi ascuțit.

R. Din formula fundamentală a trigonometriei avem:

$$\cos^2 x = 1 - \sin^2 x \Rightarrow \cos^2 x = 1 - \frac{16}{25} = \frac{9}{25} \Rightarrow \cos x = \frac{3}{5}.$$

14. Să se calculeze perimetrul triunghiului ABC știind că $AB = 2$, $BC = 4$ și $m(\angle B) = 60^\circ$.

R. Din teorema cosinusului avem:

$$AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2 \cdot AB \cdot BC \cdot \cos B \Rightarrow AC^2 = 2^2 + 4^2 - 2 \cdot 2 \cdot 4 \cdot \cos 60^\circ \Rightarrow$$

$$AC^2 = 4 + 16 - 16 \cdot \frac{1}{2} = 20 - 8 = 12 \Rightarrow AC = \sqrt{12} = 2\sqrt{3} \text{ și perimetrul este}$$

$$P = AB + BC + AC \Rightarrow P = 2 + 4 + 2\sqrt{3} = 6 + 2\sqrt{3}.$$

🧐 **15.** Să se calculeze perimetrul triunghiului ABC , știind că $AB = 5$, $AC = 4$ și $m(\sphericalangle A) = 60^\circ$.

😊 **R.** Din teorema cosinusului în $\triangle ABC \Rightarrow BC^2 = AB^2 + AC^2 - 2AB \cdot AC \cdot \cos B$

$$\Rightarrow BC^2 = 25 + 16 - 2 \cdot 5 \cdot 4 \cdot \cos 60^\circ = 41 - 40 \cdot \frac{1}{2} = 21 \Rightarrow BC = \sqrt{21} \text{ și}$$

$$P_{\triangle ABC} = AB + AC + BC \Rightarrow P_{\triangle ABC} = 5 + 4 + \sqrt{21} = 9 + \sqrt{21}.$$

🧐 **16.** Triunghiul ABC are $AB = 3$, $AC = 4$ și $BC = 5$. Să se calculeze lungimea înălțimii duse din vârful A .

😊 **R.** Din $AB = 3$, $AC = 4$ și $BC = 5 \Rightarrow BC^2 = AB^2 + AC^2$ și triunghiul este dreptunghic.

Notăm AD înălțimea dusă din vârful A . Atunci:

$$S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC}{2} = \frac{BC \cdot AD}{2} \Rightarrow AB \cdot AC = BC \cdot AD \Rightarrow AD = \frac{AB \cdot AC}{BC} \Rightarrow AD = \frac{3 \cdot 4}{5} = \frac{12}{5}.$$

🧐 **17.** Să se calculeze $\sin 135^\circ$.

😊 **R.** $\sin 135^\circ = \sin(180^\circ - 45^\circ) = \sin 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}.$

🧐 **18.** Raza cercului circumscris triunghiului ABC este $\frac{3}{2}$, iar $BC = 3$. Să se calculeze $\sin A$.

😊 **R.** Din teorema sinusurilor avem: $\frac{BC}{\sin A} = 2R \Rightarrow \frac{3}{\sin A} = 2 \cdot \frac{3}{2} \Rightarrow \sin A = 1.$

🧐 **19.** Să se calculeze $\cos^2 45^\circ + \sin^2 135^\circ$.

😊 **R.** $\sin^2 135^\circ = \sin^2(180^\circ - 45^\circ) = \sin^2 45^\circ$ și

$$\cos^2 45^\circ + \sin^2 135^\circ = \cos^2 45^\circ + \sin^2 45^\circ = 1 \text{ după formula trigonometrică fundamentală.}$$

🧐 **20.** Să se determine numărul real x pentru care x , $x+7$ și $x+8$ sunt lungimile laturilor unui triunghi dreptunghic.

😊 **R.** Triunghiul dreptunghic verifică teorema lui Pitagora: $(x+8)^2 = x^2 + (x+7)^2 \Rightarrow x^2 + 16x + 64 = x^2 + x^2 + 14x + 49 \Rightarrow x^2 - 2x - 15 = 0$ cu soluțiile $x_1 = 5$ și $x_2 = -3$. Fiind lungimea unei laturi $x = 5$.

🧐 **21.** Să se calculeze aria triunghiului ABC , știind că $AB = 6$, $AC = 8$ și $BC = 10$.

😊 **R.** Din $10^2 = 6^2 + 8^2 \Rightarrow BC^2 = AB^2 + AC^2 \Rightarrow \triangle ABC$ dreptunghic $\Rightarrow$

$$S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC}{2} \Rightarrow S_{\triangle ABC} = \frac{6 \cdot 8}{2} = 24.$$

- 🧐 22. În triunghiul ABC măsura unghiului C este egală cu 60° , $AB = 4$ și $BC = 2$. Să se calculeze $\sin A$.

😊 R. Din teorema sinusurilor avem: $\frac{BC}{\sin A} = \frac{AB}{\sin C} \Rightarrow \frac{2}{\sin A} = \frac{4}{\sin 60^\circ} \Rightarrow \sin A = \frac{2 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}}{4} = \frac{\sqrt{3}}{4}$.

- 🧐 23. Să se calculeze $\sin 120^\circ$.

😊 R. $\sin 120^\circ = \sin(180^\circ - 60^\circ) = \sin 60^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2}$.

- 🧐 24. Să se calculeze aria triunghiului ABC , știind că $AB = \sqrt{3}$, $AC = 3$ și măsura unghiului A este egală cu 120° .

😊 R. $S_{\triangle ABC} = \frac{AB \cdot AC \cdot \sin A}{2} \Rightarrow S_{\triangle ABC} = \frac{\sqrt{3} \cdot 3 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2}}{2} = \frac{9}{4}$.

- 🧐 25. Să se calculeze $\sin 170^\circ - \sin 10^\circ$.

😊 R. $\sin 170^\circ - \sin 10^\circ = \sin(180^\circ - 10^\circ) - \sin 10^\circ = \sin 10^\circ - \sin 10^\circ = 0$.

- 🧐 26. Să se calculeze $\cos 30^\circ + \cos 60^\circ + \cos 120^\circ + \cos 150^\circ$.

😊 R. $\cos 30^\circ + \cos 60^\circ + \cos 120^\circ + \cos 150^\circ = \cos 30^\circ + \cos 60^\circ + \cos(180^\circ - 120^\circ) + \cos(180^\circ - 150^\circ) = \cos 30^\circ + \cos 60^\circ - \cos 60^\circ - \cos 30^\circ = 0$.

- 🧐 27. Să se calculeze aria triunghiului MNP dacă $MN=6$, $NP=4$ și $m(\angle MNP)=30^\circ$.

😊 R. $S_{\triangle MNP} = \frac{MN \cdot NP \cdot \sin N}{2} = \frac{6 \cdot 4 \cdot \frac{1}{2}}{2} = 6$.

- 🧐 28. Se calculeze $\sin 60^\circ - \cos 30^\circ$.

😊 R. $\sin 60^\circ - \cos 30^\circ = \sin 60^\circ - \sin(90^\circ - 30^\circ) = \sin 60^\circ - \sin 60^\circ = 0$.

- 🧐 29. Să se calculeze $(\cos 150^\circ + \cos 30^\circ)(\sin 120^\circ - \sin 60^\circ)$.

😊 R. Din $\cos 150^\circ = \cos(180^\circ - 150^\circ) = -\cos 30^\circ$ și $\sin 120^\circ = \sin(180^\circ - 120^\circ) = \sin 60^\circ \Rightarrow (\cos 150^\circ + \cos 30^\circ)(\sin 120^\circ - \sin 60^\circ) = (-\cos 30^\circ + \cos 30^\circ)(\sin 60^\circ - \sin 60^\circ) = 0$.

- 🧐 30. Să se calculeze $\sin 30^\circ - \cos 45^\circ + \sin 60^\circ$.

😊 R. $\sin 30^\circ - \cos 45^\circ + \sin 60^\circ = \frac{1}{2} - \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{1 - \sqrt{2} + \sqrt{3}}{2}$.

Probleme propuse

1. Fie punctele $A(2,-1)$ și $B(-1,3)$. Să se determine numerele reale a și b astfel încât $\overrightarrow{AB} = a\vec{i} + b\vec{j}$.
2. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(4,-8)$ și $B(6,3)$. Să se determine coordonatele vectorului $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB}$.
3. Să se determine numărul real a știind că vectorii $\vec{u} = 2\vec{i} + a\vec{j}$ și $\vec{v} = 3\vec{i} + (a-2)\vec{j}$ sunt coliniari.
4. În reperul cartezian $(O, \vec{i}, \vec{j})$ se consideră vectorii $\vec{u} = -3\vec{i} + 2\vec{j}$ și $\vec{v} = 5\vec{i} - \vec{j}$. Să se determine coordonatele vectorului $5\vec{u} + 3\vec{v}$.
5. Să se determine coordonatele punctului B , știind că $A(3,4)$ și $\overrightarrow{AB} = \vec{i} + \vec{j}$.
6. Se consideră vectorii $\vec{v} = 3\vec{i} + 4\vec{j}$ și $\vec{u} = 2\vec{i} - 3\vec{j}$. Să se determine coordonatele vectorului $\vec{w} = 2\vec{v} - 3\vec{u}$.
7. Să se calculeze $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} + \overrightarrow{CA}$, știind că A, B și C sunt vârfurile unui triunghi.
8. Se consideră triunghiul echilateral ABC înscris într-un cerc de centru O . Să se arate că $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} = \vec{0}$.
9. În reperul cartezian xOy se consideră vectorii $\overrightarrow{OA}(2,-3)$ și $\overrightarrow{OB}(1,-2)$. Să se determine numerele reale α și β pentru care vectorul $3\overrightarrow{OA} - 5\overrightarrow{OB}$ are coordonatele (α, β) .
10. Dacă $\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{CB} = \vec{0}$, să se determine valoarea raportului $\frac{AB}{BC}$.
11. În reperul cartezian xOy se consideră vectorii $\overrightarrow{OA}(2,-1)$ și $\overrightarrow{OB}(1,2)$. Să se determine coordonatele vectorului $\overrightarrow{OM}$, unde M este mijlocul segmentului AB .
12. Fie ABC un triunghi echilateral înscris într-un cerc de centru O . Să se calculeze $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} - 3\overrightarrow{AO}$.
13. Să se determine numărul real m pentru care vectorii $\vec{v} = 2\vec{i} + 3\vec{j}$ și $\vec{w} = -\vec{i} + m\vec{j}$ sunt coliniari.

Rezolvare:

1. Vectorul determinat de două puncte $A(x_1, y_1)$ și $B(x_2, y_2)$ este $\overrightarrow{AB} = (x_2 - x_1)\vec{i} + (y_2 - y_1)\vec{j}$ și se obține $\overrightarrow{AB} = (-1 - 2)\vec{i} + (3 - (-1))\vec{j} = -3\vec{i} + 4\vec{j}$. Atunci $a = -3$ și $b = 4$.

2. $\overrightarrow{OA} = 4\vec{i} - 8\vec{j}$, $\overrightarrow{OB} = 6\vec{i} + 3\vec{j}$ și obținem $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} = (4 + 6)\vec{i} + (-8 + 3)\vec{j} = 10\vec{i} - 5\vec{j}$.
Coordonatele vectorului $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB}$ sunt $(10, -5)$.

3. Doi vectori $\vec{u} = x_1\vec{i} + y_1\vec{j}$ și $\vec{v} = x_2\vec{i} + y_2\vec{j}$ sunt coliniari dacă $\frac{x_1}{x_2} = \frac{y_1}{y_2}$. Obținem:

$$\frac{2}{3} = \frac{a}{a-2} \Rightarrow 3a = 2a - 4 \Rightarrow a = -4.$$

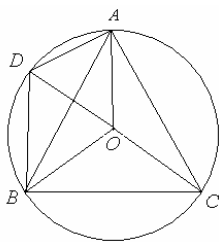
4. $5\vec{u} + 3\vec{v} = 5(-3\vec{i} + 2\vec{j}) + 3(5\vec{i} - \vec{j}) = -15\vec{i} + 10\vec{j} + 15\vec{i} - 3\vec{j} = 7\vec{j}$.

5. Punctul $B(x, y)$ și $\overrightarrow{AB} = (x - 3)\vec{i} + (y - 4)\vec{j}$. Atunci $x - 3 = 1$ și $y - 4 = 1$ se obține $x = 4$ și $y = 5$ iar $B(4, 5)$.

6. $\vec{w} = 2\vec{v} - 3\vec{u} = 2(3\vec{i} + 4\vec{j}) - 3(2\vec{i} - 3\vec{j}) = 6\vec{i} + 8\vec{j} - 6\vec{i} + 9\vec{j} = 17\vec{j}$.

7. $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC}$ după regula triunghiului, iar $\overrightarrow{AC} = -\overrightarrow{CA}$ și atunci
 $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} + \overrightarrow{CA} = \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{CA} = -\overrightarrow{CA} + \overrightarrow{CA} = \vec{0}$.

8.

$[OA] = [OB] = [OC]$ raza cercului circumscris

$\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} = \overrightarrow{OD}$, regula paralelogramului

$AOBD$ este romb și $\triangle AOD$ este echilateral, atunci

$[OA] = [OD]$

$\Rightarrow \overrightarrow{OD} = -\overrightarrow{OC}$.

Avem $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} = \overrightarrow{OD} + \overrightarrow{OC} = -\overrightarrow{OC} + \overrightarrow{OC} = \vec{0}$.

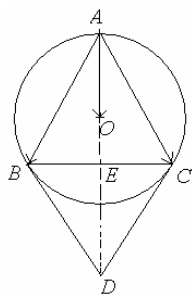
9. $\overrightarrow{OA} = 2\vec{i} - 3\vec{j}$ și $\overrightarrow{OB} = \vec{i} - 2\vec{j}$, iar $3\overrightarrow{OA} - 5\overrightarrow{OB} = 3(2\vec{i} - 3\vec{j}) - 5(\vec{i} - 2\vec{j}) = 6\vec{i} - 9\vec{j} - 5\vec{i} + 10\vec{j} = \vec{i} + 5\vec{j}$ și atunci $\alpha = 1$ și $\beta = 5$.

10. Din $\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{CB} = \vec{0} \Rightarrow \overrightarrow{AB} = -2\overrightarrow{CB} \Rightarrow \overrightarrow{AB} = 2\overrightarrow{BC} \Rightarrow \frac{AB}{BC} = 2$

11. Din M mijlocul segmentului $AB \Rightarrow$

$$x_M = \frac{x_A + x_B}{2} \Rightarrow x_M = \frac{3}{2} \text{ și } y_M = \frac{y_A + y_B}{2} \Rightarrow y_M = \frac{1}{2}, M\left(\frac{3}{2}, \frac{1}{2}\right) \text{ și } \overrightarrow{OM}\left(\frac{3}{2}, \frac{1}{2}\right).$$

12.

$$\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} = \overrightarrow{AD} \text{ și } ABDC \text{ romb} \Rightarrow AD = 2AE \text{ și}$$

$$AO = \frac{2}{3} AE \Rightarrow AE = \frac{3}{2} AO, \text{ atunci } AD = 3AO \Rightarrow$$

$$\overrightarrow{AD} - 3\overrightarrow{AO} = \vec{0} \Rightarrow \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} - 3\overrightarrow{AO} = \vec{0}.$$

13. $\frac{2}{-1} = \frac{3}{m} \Rightarrow 2m = -3 \Rightarrow m = -\frac{3}{2}.$

Analiză combinatorică

1. Permutări

Definiția 1. O mulțime împreună cu o ordine bine determinată de dispunere a elementelor sale este o mulțime ordonată și se notază $(a_1, a_2, \dots, a_n)$.

Definiția 2. Se numesc permutări ale unei mulțimi A cu n elemente toate mulțimile ordonate care se pot forma cu cele n elemente. Numărul permutărilor a n elemente, $n \in \mathbb{N}^*$, este $P_n = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot n = n!$; $0! = 1$ (prin definiție).

Factorial (proprietăți): $n! = (n-1)!n$; $n! = \frac{(n+1)!}{n+1}$

2. Aranjamente

Definiția 1. Se numesc aranjamente a n elemente luate câte m ($m \leq n$) ale unei mulțimi A cu n elemente, toate submulțimile ordonate cu câte m elemente care se pot forma din cele n elemente ale mulțimii A . Se notează A_n^m .

Numărul aranjamentelor a n elemente luate câte m este:

$$A_n^m = n(n-1)\dots(n-m+1) = \frac{n!}{(n-m)!}, n \geq m.$$

Proprietăți: $A_n^n = P_n$; $A_n^n = \frac{n!}{0!}$ sau $A_n^n = n!$; $A_n^{n-1} = A_n^n$; $A_n^0 = 1$.

3. Combinări

Definiția 1. Se numesc combinări a n elemente luate câte m ($m \leq n$) ale unei mulțimi A cu n elemente toate submulțimile cu câte m elemente, care se pot forma din cele n elemente ale mulțimii A . Se notează C_n^m .

Proprietăți:

$$1. \quad C_n^1 = n; \quad C_n^n = C_n^0 = C_0^0 = 1; \quad 2. \quad C_n^n = C_n^{n-m}; \quad 3. \quad C_n^m = C_{n-1}^m + C_{n-1}^{m-1};$$

$$4. \quad \text{Numărul submulțimilor unei mulțimi cu } n \text{ elemente este } 2^n;$$

$$5. \quad C_n^m = C_{n-1}^{m-1} + C_{n-1}^{m-2} + \dots + C_{m+1}^{m-1} + C_m^{m-1} + C_{m-1}^{m-1};$$

$$6. \quad \frac{n!}{p_1! p_2! \dots p_m!} = C_n^{p_1} C_{n-p_1}^{p_2} \dots C_{n-(p_1+\dots+p_{m-1})}^{p_m} \text{ unde } p_1 + \dots + p_{m-1} < n$$

4. Binomul lui Newton

$$(x+a)^n = C_n^0 x^n + C_n^1 x^{n-1} a + \dots + C_n^k x^{n-k} a^k + \dots + C_n^n a^n$$

$$(x-a)^n = C_n^0 x^n - C_n^1 x^{n-1} a + \dots + (-1)^k C_n^k x^{n-k} a^k + \dots + (-1)^n C_n^n a^n \text{ unde } n \in \mathbb{N}.$$

Proprietăți:

$$1. \quad \text{Termenul de rank } k+1 \text{ este } T_{k+1} = (-1)^k C_n^k x^{n-k} a^k;$$

$$2. \quad C_n^{k+1} = \frac{n-k}{k+1} C_n^k; \quad C_{n+1}^{k+1} = \frac{n-k}{k+1} C_n^k;$$

$$3. \quad T_{k+2} = \frac{n-k}{k+1} \cdot \frac{a}{x} T_{k+1} \text{ sau } T_{k+2} = -\frac{n-k}{k+1} \cdot \frac{a}{x} T_{k+1};$$

$$4. \quad \text{Numărul termenilor dezvoltării } (x \pm a)^n \text{ este } n+1;$$

$$5. \quad \text{Coeficienții termenilor egal depărtați de extremi sunt egali.}$$

Relații importante:

$$C_n^0 + C_n^1 + \dots + C_n^n = 2^n; C_n^0 - C_n^1 + \dots + (-1)^n C_n^n = 0;$$

$$C_n^0 + C_n^2 + C_n^4 + \dots = 2^{n-1}; C_n^1 + C_n^3 + C_n^5 + \dots = 2^{n-1};$$

$$C_{2n}^n = (C_n^0)^2 + (C_n^1)^2 + \dots + (C_n^n)^2$$

Dezvoltări particulare uzuale:

$$1. (a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2;$$

$$2. (a + b + c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab + bc + ac);$$

$$3. (a + b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3;$$

$$4. (a - b)^3 = a^3 - 3a^2b + 3ab^2 - b^3;$$

$$5. (a + b + c)^3 = a^3 + b^3 + c^3 + 3(a^2b + a^2c + b^2a + b^2c + c^2a + c^2b) + 6abc;$$

$$6. (a + b)^4 = a^4 + 4a^3b + 6a^2b^2 + 4ab^3 + b^4.$$

5. Suma puterilor asemenea ale primelor n numere naturale

Dacă $S_p = 1^p + 2^p + 3^p + \dots + n^p$, $p \in \mathbb{N}$, atunci avem:

$$S_1 = \frac{n(n+1)}{2}; S_2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}; S_3 = \left[\frac{n(n+1)}{2} \right]^2$$

$$S_4 = \frac{n(n+1)(6n^3 + 9n^2 + n - 1)}{30}; S_5 = \frac{n^2(n+1)^2(2n^2 + 2n - 1)}{12}$$

O relație care permite calculul lui S_p , când se cunosc $S_{p-1}, S_{p-2}, \dots, S_1$ este formula lui Pascal:

$$(n+a)^{p+1} = 1 + C_{p+1}^1 S_p + C_{p+1}^2 S_{p-1} + \dots + C_{p+1}^p S_1 + n$$

6. Probabilitate

Definiție. Probabilitatea unui eveniment este egală cu raportul dintre numărul cazurilor egal posibile care realizează evenimentul și numărul cazurilor egal posibile.

Așadar, vom spune că probabilitatea evenimentului A este egală cu raportul dintre numărul m al cazurilor favorabile realizării evenimentului A și numărul n al cazurilor egal posibile. Vom scrie

$$p(A) = \frac{m}{n}.$$

Probleme propuse

1. Să se calculeze $C_3^2 + 3!$.
2. Se consideră toate numerele naturale de trei cifre scrise cu elemente din mulțimea $\{1,2\}$.
Să se calculeze probabilitatea ca, alegând un astfel de număr, acesta să fie divizibil cu 3.
3. Să se calculeze probabilitatea ca, alegând un număr din mulțimea $\{\sqrt[3]{1}, \sqrt[3]{2}, \sqrt[3]{3}, \dots, \sqrt[3]{30}\}$, acesta să fie număr rațional.
4. După o reducere cu 20 %, prețul unui produs este 320 de lei. Să se determine prețul produsului înainte de reducere.
5. Să se calculeze probabilitatea ca, alegând un număr din mulțimea $A = \{\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{4}, \dots, \sqrt{10}\}$, acesta să fie rațional.
6. Să se calculeze $A_4^4 + C_4^4$.
7. O sumă de 1000 de lei a fost depusă la o bancă și după un an s-a obținut o dobândă de 80 de lei. Să se calculeze rata dobânzii.
8. Să se compare numerele $a = C_4^1 + C_4^3$ și $b = C_3^0 + C_3^1 + C_3^2 + C_3^3$.
9. Să se calculeze $C_5^4 + A_5^4$.
10. Să se rezolve ecuația $C_n^2 = 28$, $n \in \mathbf{N}$, $n \geq 2$.
11. Să se determine numărul tuturor submulțimilor de 2 elemente care se pot forma cu elemente din mulțimea $\{1, 2, 3, 4, 5\}$.
12. Să se efectueze $A_6^2 - 2C_6^4$.
13. Să se determine numărul submulțimilor cu două elemente ale mulțimii $\{1, 2, 3, 4\}$.
14. Să se calculeze $C_8^3 - C_8^5$.
15. Să se determine numărul natural n , $n \geq 1$ știind că $A_n^1 + C_n^1 = 10$.
16. Să se calculeze probabilitatea ca, alegând un element al mulțimii $\{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$, acesta să verifice inegalitatea $n! < 50$.
17. Să se determine numărul natural n , $n \geq 5$, știind că $\frac{(n-3)!}{(n-5)!} = 6$.

- 18.** Să se determine câte numere naturale de câte trei cifre distincte se pot forma cu elementele mulțimii $\{1,2,3,4\}$.
- 19.** Să se determine câte numere de două cifre se pot forma cu elementele mulțimii $\{1,2,3,4\}$.
- 20.** Să se calculeze probabilitatea ca, alegând un număr natural de două cifre, acesta să fie pătrat perfect.
- 21.** Să se rezolve ecuația $C_{n+2}^{n+1} = 2$, unde $n \in \mathbf{N}$.
- 22.** Să se calculeze $C_4^0 - C_4^1 + C_4^2 - C_4^3 + C_4^4$.
- 23.** Să se calculeze probabilitatea ca, alegând unul dintre numerele C_4^2, C_5^2 și C_4^3 , acesta să fie divizibil cu 3.
- 24.** Să se calculeze $C_5^2 - A_4^2 + 6$.
- 25.** Să se calculeze probabilitatea ca, alegând un element n din mulțimea $\{1, 2, 3, 4, 5\}$, acesta să verifice inegalitatea $n^2 \leq 2^n$.

Rezolvare

- După formula combinărilor $C_n^k = \frac{n!}{k!(n-k)!}$ se obține: $C_3^2 = \frac{3!}{2!(3-2)!} = \frac{1 \cdot 2 \cdot 3}{1 \cdot 2 \cdot 1} = 3$ și $3! = 1 \cdot 2 \cdot 3 = 6$. Atunci $C_3^2 + 3! = 3 + 6 = 9$.
- $p = \frac{\text{numărul cazurilor favorabile}}{\text{numărul cazurilor posibile}}$. Numerele obținute sunt 111, 112, 121, 122, 211, 221, 222, 212; numărul cazurilor posibile este 8. Numerele divizibile cu 3 sunt 111, 222; cazuri favorabile sunt 2. $p = \frac{2}{8} = \frac{1}{4}$.
- Pentru a fi număr rațional trebuie să fie cub perfect $\Rightarrow \sqrt[3]{1} = 1, \sqrt[3]{8} = 2, \sqrt[3]{27} = 3$, sunt 3 cazuri favorabile și 30 de cazuri posibile $\Rightarrow p = \frac{3}{30} = \frac{1}{10}$.
- Regula de trei simple:

80%	320 lei
100%	x lei

$$x = \frac{100 \cdot 320}{80} = 400, R: 400 \text{ lei.}$$
- Din mulțimea A numere raționale sunt $\sqrt{4} = 2$ și $\sqrt{9} = 3$ și probabilitatea este $p = \frac{2}{9}$.
- $A_4^4 + C_4^4 = \frac{4!}{(4-0)!} + \frac{4!}{4!(4-4)!} = \frac{4!}{4!} + \frac{4!}{4! \cdot 0!} = 1 + 1 = 2$.
1000 lei	100%
80 lei	x %

$$x = \frac{80 \cdot 100}{1000} = 8 \text{ . Răspuns 8% dobânda anuală.}$$
- $$a = C_4^1 + C_4^3 = \frac{4!}{1!(4-1)!} + \frac{4!}{3!(4-3)!} = \frac{4!}{1! \cdot 3!} + \frac{4!}{3! \cdot 1!} = 4 + 4 = 8 \text{ și}$$

$$b = C_3^0 + C_3^1 + C_3^2 + C_3^3 = 2^3 = 8, \text{ atunci } a = b.$$
- $C_5^4 + A_5^4 = \frac{5!}{1! \cdot (5-4)!} + \frac{5!}{(5-4)!} = 5 + 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 = 5 + 120 = 125$.
- $C_n^2 = \frac{n!}{2!(n-2)!} = \frac{(n-2)!(n-1) \cdot n}{2 \cdot (n-2)!} = \frac{(n-1) \cdot n}{2} \Rightarrow \frac{(n-1) \cdot n}{2} = 28 \Rightarrow (n-1) \cdot n = 56$
 produsul a două numere naturale consecutive este 56 $\Rightarrow 7 \cdot 8 = 56 \Rightarrow n = 8$.
- Numărul tuturor submulțimilor de 2 elemente care se pot forma cu elemente dintr-o mulțime cu 5 elemente este $C_5^2 = \frac{5!}{2!(5-2)!} = \frac{5!}{2! \cdot 3!} = \frac{20}{2} = 10$.

$$12. A_6^2 - 2C_6^4 = \frac{6!}{(6-2)!} - 2 \cdot \frac{6!}{4!(6-4)!} = \frac{6!}{4!} - \cancel{2} \cdot \frac{6!}{4!\cancel{2!}} = \frac{6!}{4!} - \frac{6!}{4!} = 0$$

13. Numărul submulțimilor cu două elemente ale mulțimii cu 4 elemente este

$$C_4^2 = \frac{4!}{2!(4-2)!} = \frac{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \cancel{4}}{1 \cdot \cancel{2} \cdot 1 \cdot \cancel{2}} = 6.$$

$$14. \text{Din } C_n^k = C_n^{n-k} \Rightarrow C_8^3 = C_8^5 \Rightarrow C_8^3 - C_8^5 = 0.$$

$$15. A_n^1 + C_n^1 = 10 \Rightarrow \frac{\cancel{n!}^n}{(\cancel{n-1})!} + \frac{\cancel{n!}^n}{1! \cdot (\cancel{n-1})!} = 10 \Rightarrow n + n = 10 \Rightarrow 2n = 10 \Rightarrow n = 5.$$

16. Calculăm pentru fiecare: $0! = 1 < 50$; $1! = 1 < 50$; $2! = 2 < 50$; $3! = 6 < 50$; $4! = 24 < 50$ și $5! = 120 > 50$.

$$\text{Probabilitatea } p = \frac{5}{6}.$$

$$17. \frac{(n-3)!}{(n-5)!} = \frac{(\cancel{n-5})!(n-4)(n-3)}{(\cancel{n-5})!} = (n-4)(n-3) \text{ și se obține } (n-4)(n-3) = 6. \text{ Produsul}$$

a două numere naturale consecutive este $6 \Rightarrow 2 \cdot 3 = 6 \Rightarrow n - 4 = 2 \Rightarrow n = 6$.

$$18. \text{Se pot forma } A_4^3 = \frac{4!}{(4-3)!} = \frac{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4}{1!} = 24 \text{ numere naturale de câte trei cifre distincte.}$$

19. Numere de două cifre distincte dintr-o mulțime cu patru elemente este

$$A_4^2 = \frac{4!}{(4-2)!} = \frac{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4}{1 \cdot 2} = 12 \text{ și se mai pot forma 4 numere cu cifrele identice, atunci sunt}$$

16 numere de două cifre.

20. Pătrețele perfecte de două cifre sunt: 16, 25, 36, 49, 64, 81 și sunt 90 de numere de două

$$\text{cifre. Atunci } p = \frac{6}{90} = \frac{1}{15}$$

$$21. C_{n+2}^{n+1} = 2 \Rightarrow \frac{(\cancel{n+2})!^{n+2}}{1 \cdot (\cancel{n+1})! \underbrace{(\cancel{n+2-n-1})!}_{=1}} = 2 \Rightarrow n+2 = 2 \Rightarrow n = 0.$$

$$22. C_4^0 - C_4^1 + C_4^2 - C_4^3 + C_4^4 = 1 - 4 + 6 - 4 + 1 = 0.$$

$$23. C_4^2 = 6:3, C_5^2 = 10 \text{ și } C_4^3 = 4 \Rightarrow p = \frac{1}{3}.$$

$$24. C_5^2 - A_4^2 + 6 = \frac{5!}{2!(5-2)!} - \frac{4!}{(4-2)!} + 6 = \frac{\cancel{5!}^{4 \cdot 5}}{2! \cdot \cancel{3!}_1} - \frac{\cancel{4!}^{3 \cdot 4}}{\cancel{2!}_1} + 6 = 10 - 12 + 6 = 4.$$

25. Verificăm pentru fiecare element al mulțimii:

$$n=1 \Rightarrow 1^2 \leq 2^1 \text{ „A”}; n=2 \Rightarrow 2^2 \leq 2^2 \text{ „A”}; n=3 \Rightarrow 3^2 \leq 2^3 \Rightarrow 9 \leq 8 \text{ „F”};$$

$$n=4 \Rightarrow 4^2 \leq 2^4 \Rightarrow 16 \leq 16 \text{ „A”}; n=5 \Rightarrow 5^2 \leq 2^5 \Rightarrow 25 \leq 32 \text{ „A”}. \text{ Probabilitatea}$$

$$p = \frac{\text{numărul cazurilor favorabile}}{\text{numărul cazurilor posibile}}. \text{ Inegalitatea este verificată pentru } 1, 2, 4, 5 \Rightarrow p = \frac{4}{5}.$$

Analiză combinatorie

1. Permutări

Definiția 1. O mulțime împreună cu o ordine bine determinată de dispunere a elementelor sale este o mulțime ordonată și se notază $(a_1, a_2, \dots, a_n)$.

Definiția 2. Se numesc permutări ale unei mulțimi A cu n elemente toate mulțimile ordonate care se pot forma cu cele n elemente. Numărul permutărilor a n elemente, $n \in \mathbb{N}^*$, este $P_n = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot n = n!$; $0! = 1$ (prin definiție).

Factorial (proprietăți): $n! = (n-1)!n$; $n! = \frac{(n+1)!}{n+1}$

2. Aranjamente

Definiția 1. Se numesc aranjamente a n elemente luate câte m ($m \leq n$) ale unei mulțimi A cu n elemente, toate submulțimile ordonate cu câte m elemente care se pot forma din cele n elemente ale mulțimii A . Se notează A_n^m .

Numărul aranjamentelor a n elemente luate câte m este:

$$A_n^m = n(n-1)\dots(n-m+1) = \frac{n!}{(n-m)!}, n \geq m.$$

Proprietăți: $A_n^n = P_n$; $A_n^n = \frac{n!}{0!}$ sau $A_n^n = n!$; $A_n^{n-1} = A_n^n$; $A_n^0 = 1$.

3. Combinări

Definiția 1. Se numesc combinări a n elemente luate câte m ($m \leq n$) ale unei mulțimi A cu n elemente toate submulțimile cu câte m elemente, care se pot forma din cele n elemente ale mulțimii A . Se notează C_n^m .

Proprietăți:

$$1. C_n^1 = n; C_n^n = C_n^0 = C_0^0 = 1; 2. C_n^n = C_n^{n-m}; 3. C_n^m = C_{n-1}^m + C_{n-1}^{m-1};$$

$$4. \text{Numărul submulțimilor unei mulțimi cu } n \text{ elemente este } 2^n;$$

$$5. C_n^m = C_{n-1}^{m-1} + C_{n-1}^m + \dots + C_{m+1}^{m-1} + C_m^m + C_{m-1}^{m-1};$$

$$6. \frac{n!}{p_1! p_2! \dots p_n!} = C_n^{p_1} C_{n-p_1}^{p_2} \dots C_{n-(p_1+\dots+p_{m-1})}^{p_m} \text{ unde } p_1 + \dots + p_{m-1} < n$$

4. Binomul lui Newton

$$(x+a)^n = C_n^0 x^n + C_n^1 x^{n-1} a + \dots + C_n^k x^{n-k} a^k + \dots + C_n^n a^n$$

$$(x-a)^n = C_n^0 x^n - C_n^1 x^{n-1} a + \dots + (-1)^k C_n^k x^{n-k} a^k + \dots + (-1)^n C_n^n a^n \text{ unde } n \in \mathbb{N}.$$

Proprietăți:

$$1. \text{Termenul de rank } k+1 \text{ este } T_{k+1} = (-1)^k C_n^k x^{n-k} a^k;$$

$$2. C_n^{k+1} = \frac{n-k}{k+1} C_n^k; C_{n+1}^{k+1} = \frac{n-k}{k+1} C_n^k;$$

$$3. T_{k+2} = \frac{n-k}{k+1} \cdot \frac{a}{x} T_{k+1} \text{ sau } T_{k+2} = -\frac{n-k}{k+1} \cdot \frac{a}{x} T_{k+1};$$

$$4. \text{Numărul termenilor dezvoltării } (x \pm a)^n \text{ este } n+1;$$

$$5. \text{Coeficienții termenilor egal depărtați de extremi sunt egali.}$$

Relații importante:

$$C_n^0 + C_n^1 + \dots + C_n^n = 2^n; C_n^0 - C_n^1 + \dots + (-1)^n C_n^n = 0;$$

$$C_n^0 + C_n^2 + C_n^4 + \dots = 2^{n-1}; C_n^1 + C_n^3 + C_n^5 + \dots = 2^{n-1};$$

$$C_{2n}^n = (C_n^0)^2 + (C_n^1)^2 + \dots + (C_n^n)^2$$

Dezvoltări particulare uzuale:

$$1. (a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2;$$

$$2. (a + b + c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2(ab + bc + ac);$$

$$3. (a + b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3;$$

$$4. (a - b)^3 = a^3 - 3a^2b + 3ab^2 - b^3;$$

$$5. (a + b + c)^3 = a^3 + b^3 + c^3 + 3(a^2b + a^2c + b^2a + b^2c + c^2a + c^2b) + 6abc;$$

$$6. (a + b)^4 = a^4 + 4a^3b + 6a^2b^2 + 4ab^3 + b^4.$$

5. Suma puterilor asemenea ale primelor n numere naturale

Dacă $S_p = 1^p + 2^p + 3^p + \dots + n^p$, $p \in \mathbb{N}$, atunci avem:

$$S_1 = \frac{n(n+1)}{2}; S_2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}; S_3 = \left[\frac{n(n+1)}{2} \right]^2$$

$$S_4 = \frac{n(n+1)(6n^3 + 9n^2 + n - 1)}{30}; S_5 = \frac{n^2(n+1)^2(2n^2 + 2n - 1)}{12}$$

O relație care permite calculul lui S_p , când se cunosc $S_{p-1}, S_{p-2}, \dots, S_1$ este formula lui Pascal: $(n+a)^{p+1} = 1 + C_{p+1}^1 S_p + C_{p+1}^2 S_{p-1} + \dots + C_{p+1}^p S_1 + n$

Progresii

1. Progresii aritmetice

Definiția 1. Se numește progresie aritmetică un șir de numere $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ în care fiecare termen, începând cu a_2 , se obține din cel precedent prin adăugarea unui număr constant numit rația progresiei. Se notează $\div a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$

Dacă a_1 este primul termen, a_n cel de-al n -lea termen (termenul general), r rația, n numărul termenilor și S_n suma celor n termeni, atunci avem:

$$a_n = a_{n-1} + r, n \geq 2 \text{ (prin definiție)}$$

$$a_n = a_1 + (n-1)r, n \geq 2 \text{ (prin definiție)}$$

$$S_n = a_1 + a_2 + \dots + a_n, S_n = \frac{(a_1 + a_n)n}{2}, S_n = \frac{2a_1 + (n-1)r}{2}n$$

Termenii echidistanți de extremi. Într-o progresie aritmetică suma termenilor echidistanți de extremi este egală cu suma termenilor extremi: $a_k + a_{n-k+1} = a_1 + a_n$.

Observație. Dacă numărul termenilor este impar ($n = 2m + 1$), atunci există un termen în mijloc, a_{m+1} , astfel încât $2a_{m+1} = a_1 + a_{2m+1}$.

Condiția necesară și suficientă pentru ca trei termeni a, b, c , luate în această ordine, să formeze o progresie aritmetică, este să avem $2b = a + c$.

2. Progresii geometrice

Definiția 1. Se numește progresie geometrică un șir de numere $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ în care fiecare termen, începând cu a_2 , se obține din cel precedent prin înmulțirea acestuia cu un același număr q ($q \neq 0$) numit rație. Se notează $\ddot{a}_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$

Dacă a_1 este primul termen, a_n cel de-al n -lea termen (termenul general), q rația, n numărul termenilor și S_n suma celor n termeni, atunci avem:

$$a_n = qa_{n-1}, n \geq 2 \text{ (prin definiție)}$$

$$a_n = a_1 q^{n-1}, n \geq 2 \text{ (} a_n \text{ în funcție de } a_1, q \text{ și } n \text{)}$$

$$S_n = a_1 + a_2 + \dots + a_n, S_n = a_1 \frac{q^n - 1}{q - 1}; S_n = \frac{a_1 - a_n q}{1 - q}, q \neq 1$$

Termeni echidistanți de extremi. Într-o progresie geometrică, produsul a doi termeni echidistanți de extremi este egal cu produsul termenilor extremi: $a_p a_{n-p+1} = a_1 a_n$.

Observație. Dacă numărul termenilor este impar ($n = 2m + 1$) atunci există un termen la mijloc, a_{m+1} , astfel încât $a_{m+1}^2 = a_1 a_{2m+1}$.

Condiția necesară și suficientă ca trei numere a, b, c , luate în această ordine, să formeze o progresie geometrică este să avem $b^2 = ac$.

Probleme rezolvate

 1. Se consideră dezvoltarea $\left(\frac{\sqrt{2^x}}{\sqrt[16]{8}} + \frac{\sqrt[16]{32}}{\sqrt{2^x}}\right)^n, n \in \mathbf{N}^*, x \in \mathbf{R}.$

a) Determinați n astfel încât $C_n^0, \frac{C_n^1}{2}, \frac{C_n^2}{4}$ să fie termeni succesivi ai unei progresii aritmetice.

b) Pentru $n=8$, verificați dacă există valori ale lui x astfel încât diferența dintre termenii al șaselea și al patrulea ai dezvoltării să fie 56.

 R. 1) a) $C_n^0, \frac{C_n^1}{2}, \frac{C_n^2}{4}$ sunt termenii succesivi ai unei progresii aritmetice, atunci

$$\frac{1}{2}C_n^1 = \frac{1}{2}\left(C_n^0 + \frac{C_n^2}{4}\right) \Leftrightarrow \frac{1}{2}n = \frac{1}{2}\left(1 + \frac{1}{4} \frac{n(n+1)}{2}\right) \Leftrightarrow 8n = 8 + n^2 - n$$

$$n^2 - 9n + 8 = 0 \Rightarrow n = 8 \quad (n=1 \text{ nu satisface}).$$

b) Pentru $n=8 \Rightarrow T_6 - T_4 = 56$

$$C_8^5 \left(\frac{\frac{x}{2^2}}{\frac{3}{2^{16}}}\right)^{8-5} \cdot \left(\frac{\frac{5}{2^{16}}}{\frac{x}{2^2}}\right)^5 - C_8^3 \left(\frac{\frac{x}{2^2}}{\frac{3}{2^{16}}}\right)^{8-3} \cdot \left(\frac{\frac{5}{2^{16}}}{\frac{x}{2^2}}\right)^3 = 56 \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow \frac{8 \cdot 7 \cdot 6}{3 \cdot 2} \cdot 2^{\frac{3x}{2} - \frac{9}{16} + \frac{25}{16} - \frac{5x}{2}} - \frac{8 \cdot 7 \cdot 6}{3 \cdot 2} \cdot 2^{\frac{5x}{2} - \frac{15}{16} + \frac{15}{16} - \frac{3x}{2}} = 56 \Leftrightarrow 2^{1-x} - 2^x = 1 \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow \frac{2}{2^x} - 2^x = 1 \Leftrightarrow (2^x)^2 + 2^x - 2 = 0 \Leftrightarrow 2^x = 1, \text{ sau } 2^x = -2$$

Soluția $x=0$ pentru că $2^x > 0, \forall x \in \mathbf{R}.$

 2. Se consideră dezvoltarea $\left(x^2 - \frac{2}{x}\right)^n, x \in \mathbf{R}^*, n \in \mathbf{N}^*.$

a) Să se determine n astfel încât suma coeficienților primilor trei termeni ai dezvoltării să fie 97.

b) Pentru $n=8$, verificați dacă există un termen care conține pe x^4 . Justificați răspunsul.

 R. a) $T_{k+1} = C_n^k a^{n-k} b^k$

$$C_n^0 + C_n^1 \cdot 1 \cdot (-2) + C_n^2 \cdot 1 \cdot (-2)^2 = 97$$

$$\text{Rezolvarea ecuației } 1 - 2n + 4 \frac{n(n-1)}{2} = 97 \Rightarrow n = 8 \in \mathbf{N}$$

$$\text{b) Pentru } n=8 \Rightarrow T_{k+1} = C_8^k (x^2)^{8-k} \left(-\frac{2}{x}\right)^k = C_8^k \cdot x^{2(8-k)} \cdot (-2)^k \cdot x^{-k}$$

$$2(8-k) - k = 4 \Rightarrow k = 4 \Rightarrow T_5 \text{ conține pe } x^4.$$

 3. Se consideră a, b, c și x numere reale strict pozitive și diferite de 1.

Să se demonstreze că următoarea echivalență este adevărată: a, b, c sunt termenii succesivi ai unei

progresii aritmetice dacă și numai dacă $\frac{1}{\log_a x}, \frac{1}{\log_b x}, \text{ și } \frac{1}{\log_c x}$ sunt termeni succesivi ai unei progresii aritmetice.

 R. Utilizând relația $\log_a b = \frac{1}{\log_b a}$ obținem: $\frac{1}{\log_a x} = \log_x a$, $\frac{1}{\log_b x} = \log_x b$, $\frac{1}{\log_c x} = \log_x c$.

i) Presupunem a, b, c progresie geometrică, atunci $b^2 = a \cdot c$ și prin logaritmare în baza x avem:

$$\log_x b^2 = \log_x (a \cdot c) \Leftrightarrow \log_x b = \frac{\log_x a + \log_x c}{2}, \text{ deci este adevărată ii).}$$

ii) Presupunem $\log_x b = \frac{\log_x a + \log_x c}{2} \Rightarrow 2 \log_x b = \log_x (a \cdot c) \Rightarrow b^2 = a \cdot c$.

 4. Se consideră dezvoltarea $(x + x^{\lg x})^5$, $x \in \mathbf{R}$, $x > 0$.

Să se determine x , știind că al treilea termen al dezvoltării este 10^6

 R. $T_{k+1} = C_n^k a^{n-k} b^k$

$$T_3 = T_{2+1} = C_5^2 x^3 (x^{\lg x})^2 = 10x^{3+2\lg x}$$

$$x^{3+2\lg x} = 10^5 \Rightarrow \lg x^{3+2\lg x} = \lg 10^5 \Rightarrow (3 + 2\lg x) \cdot \lg x = 5$$

$$2\lg^2 x + 3\lg x - 5 = 0 \Rightarrow \lg x = -\frac{5}{2}, \lg x = 1$$

$$x_1 = 10^{-\frac{5}{2}}, x_2 = 10.$$

 4. Se consideră dezvoltarea: $\left(x\sqrt{x} + \frac{1}{x^4}\right)^n$, $x \in \mathbf{R}$, $x > 0$, $n \in \mathbf{R}^*$, $n \geq 2$.

a) Să se determine n astfel încât $C_n^2 = C_n^1 + 44$.

b) Pentru $n=11$, verificați dacă există un termen al dezvoltării care nu conține pe x . Justificați răspunsul.

 R.) a) $C_n^2 = C_n^1 + 44 \Rightarrow \frac{n(n+1)}{2} = n + 44 \Rightarrow n = 11 \in \mathbf{N}$.

b) Pentru $n=11$ din $T_{k+1} = C_n^k \left(x^{\frac{3}{2}}\right)^{11-k} (x^{-4})^k$ se obține $\frac{33-3k}{2} - 4k = 0$

cu $k=3$, deci $T_4 = C_{11}^3$ nu conține pe x .

 6. Se consideră dezvoltarea $\left(x^2 + \frac{1}{x}\right)^n$, $n \in \mathbf{N}^*$.

a) Să se determine $n \in \mathbf{N}^*$, știind că suma primilor trei coeficienți ai dezvoltării este 46.

b) Pentru $n=9$, verificați dacă există un termen al dezvoltării care nu conține pe x .

 R. a) $T_{k+1} = C_n^k a^{n-k} b^k$, deci coeficienții ceruți sunt C_n^0, C_n^1 și C_n^2

$$\text{Obținem ecuația } C_n^0 + C_n^1 + C_n^2 = 46 \Rightarrow 1 + n + \frac{n(n+1)}{2} = 46 \Rightarrow n = 9 \in \mathbf{N}.$$

b) Pentru $n=9$, $T_{k+1} = C_9^k (x^2)^{9-k} \left(\frac{1}{x}\right)^k = C_9^k \cdot x^{18-2k-k}$, care nu conține pe $x \Leftrightarrow 18 - 3k = 0 \Leftrightarrow k=6$.

 7. Se consideră dezvoltarea $\left(x^4\sqrt{x} + \frac{1}{\sqrt{x}}\right)^n$, $x \in \mathbf{R}$, $x > 0$, $n \in \mathbf{N}^*$.

a) Să se determine n astfel încât coeficientul binomial al termenului al treilea să fie 36.

b) Pentru $n=9$, verificați dacă există un termen al dezvoltării care conține pe x^3 . Justificați răspunsul.

 R.) a) $C_n^2 = 36 \Leftrightarrow \frac{n(n-1)}{2} = 36 \Leftrightarrow n^2 - n - 72 = 0 \Rightarrow n_1 = 9$ și $n_2 = -8$ nu este soluție

pentru că nu este număr natural.

$$\text{b)} T_{k+1} = C_n^k \left(x^4 \sqrt{x} \right)^{9-k} \left(\frac{1}{\sqrt{x}} \right)^k = C_n^k x^{\frac{5(9-k)}{4} - \frac{k}{2}}. \text{ Avem: } \frac{5(9-k)}{4} - \frac{k}{2} = 3 \Leftrightarrow$$

$$45-5k-2k=12 \Rightarrow 7k=33 \Rightarrow k = \frac{33}{7} \notin \mathbf{N}, \text{ deci nu există termeni care să conțină pe } x^3.$$

 8. Se consideră dezvoltarea $\left(9x - \frac{\sqrt{3}}{3\sqrt{x}} \right)^n$, $x \in \mathbf{R}, x > 0$ și $n \in \mathbf{N}, n \geq 3$.

a) Să se determine $n \in \mathbf{N}^*$, astfel încât coeficientul binomial al termenului al treilea să fie 105.

b) Pentru $n=15$, verificați dacă există un termen al dezvoltării care conține pe x^5 . Justificați răspunsul.

 R. a) Punem condiția: $C_n^2 = 105 \Rightarrow n=15$

b) Folosind formula termenului general, obținem: $T_{k+1} = C_{15}^k (9x)^{15-k} \left(\frac{-\sqrt{3}}{3\sqrt{x}} \right)^k$ și presupunând că există

termenul care-l conține pe x^5 vom avea de determinat pe k din relația $15-k-\frac{k}{2}=5$, cu soluția $k = \frac{20}{3}$ care nu convine deoarece nu este număr natural. Deci nici un termen al dezvoltării nu-l conține pe x^5 .

 9. Se consideră dezvoltarea $\left(\sqrt{y} + \frac{1}{2^4 \sqrt{y}} \right)^n$, $y \in \mathbf{R}, y > 0$ și $n \in \mathbf{N}^*$.

a) Să se determine n pentru care coeficienții termenilor 1, 2, respectiv 3 ai dezvoltării, formează o progresie aritmetică.

b) Pentru $n=8$, verificați dacă există termeni ai dezvoltării astfel încât puterea lui y să fie număr natural.

 R. a) $\left(\sqrt{y} + \frac{1}{2^4 \sqrt{y}} \right)^n = C_n^0 (\sqrt{y})^n + C_n^1 \cdot (\sqrt{y})^{n-1} \cdot \frac{1}{2^4 \sqrt{y}} + C_n^2 \cdot (\sqrt{y})^n \cdot \left(\frac{1}{2^4 \sqrt{y}} \right)^2 + \dots$ și

$$\text{atunci } \cancel{2} \cdot \frac{1}{\cancel{2}} C_n^1 = C_n^0 + \frac{1}{4} C_n^2 \Rightarrow \frac{n!}{(n-1)!} = 1 + \frac{1}{4} \cdot \frac{n!}{2 \cdot (n-2)!} \Rightarrow n = 1 + \frac{n(n-1)}{8} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow n^2 - 9n + 8 = 0 \text{ cu soluțiile } n_1 = 1, n_2 = 8 \Rightarrow n=8.$$

b) Pentru $n=8$ dezvoltarea va fi: $\left(\sqrt{y} + \frac{1}{2^4 \sqrt{y}} \right)^8$ și termenul general:

$$T_{k+1} = C_8^k (\sqrt{y})^{8-k} \cdot \left(\frac{1}{2^4 \sqrt{y}} \right)^k = \frac{1}{2^k} \cdot C_8^k \cdot y^{\frac{8-k}{2}} \cdot y^{-\frac{k}{4}} = \frac{1}{2^k} \cdot C_8^k \cdot y^{\frac{16-2k-k}{4}} = \frac{1}{2^k} \cdot C_8^k \cdot y^{\frac{16-3k}{4}}. \text{ Avem:}$$

$$\frac{16-3k}{4} \in \mathbf{N} \text{ pentru } n=4 \text{ vom avea } y^1 \text{ în termenul } T_5.$$

 10. Se consideră dezvoltarea $\left(\frac{1}{\sqrt[8]{x}} + x^{\lg x} \right)^n$, $n \in \mathbf{N}^*, x \in \mathbf{R}, x > 0$.

a) Să se determine n dacă diferența dintre coeficientul binomial al celui de al treilea termen și coeficientul binomial al celui de al doilea termen al dezvoltării este 27.

b) Pentru $n=9$, verificați dacă există valori ale lui x , astfel încât al doilea termen al dezvoltării să fie 900.

🤖 **R. a)** $C_n^2 - C_n^1 = 27 \Rightarrow \frac{n!}{2!(n-2)!} - \frac{n!}{1!(n-1)!} = 27 \Rightarrow \frac{n(n-1)}{2} - n = 27 \Rightarrow n^2 - 3n - 54 = 0$ cu

soluțiile $n_1 = -6$ și $n_2 = 9$, atunci $n = 9$.

b) Pentru $n=9$ dezvoltarea va fi: $\left(\frac{1}{\sqrt[8]{x}} + x^{\lg x}\right)^9 = C_9^0 \left(\frac{1}{\sqrt[8]{x}}\right)^9 + C_9^1 \left(\frac{1}{\sqrt[8]{x}}\right)^8 \cdot (x^{\lg x}) + \dots$ și termenul al

doilea este $C_9^1 \left(\frac{1}{\sqrt[8]{x}}\right)^8 \cdot (x^{\lg x}) = 9 \cdot \frac{1}{x} \cdot x^{\lg x} = 9x^{\lg x - 1} \Rightarrow 9x^{\lg x - 1} = 900 \Rightarrow x^{\lg x - 1} = 100$ și logaritmăm

ecuația $\Rightarrow \lg(x^{\lg x - 1}) = \lg 100 \Rightarrow (\lg x - 1) \lg x = 2 \Rightarrow \lg^2 x - \lg x - 2 = 0$. Notăm $\lg x = y$ și obținem $y^2 - y - 2 = 0$, cu $y_1 = 1$, $y_2 = 2$. Revenim la notație, avem $\lg x = 1 \Rightarrow x_1 = 10$ și $\lg x = 2 \Rightarrow x_2 = 100$.

🤖 **11.** În dezvoltarea binomului $\left(\sqrt{2^x} + \sqrt{2^{1-x}}\right)^n$, $n \in \mathbf{N}^*$, suma coeficienților ultimilor trei termeni este egală cu 22. Să se afle valorile lui x pentru care suma dintre termenii al treilea și al cincilea este egală cu 135.

🤖 **R.** $\left(\sqrt{2^x} + \sqrt{2^{1-x}}\right)^n = C_n^0 \left(\sqrt{2^x}\right)^n + C_n^1 \left(\sqrt{2^x}\right)^{n-1} \cdot \sqrt{2^{1-x}} + \dots + C_n^{n-2} \left(\sqrt{2^x}\right)^2 \left(\sqrt{2^{1-x}}\right)^{n-2} +$
 $+ C_n^{n-1} \sqrt{2^x} \cdot \left(\sqrt{2^{1-x}}\right)^{n-1} + C_n^n \left(\sqrt{2^{1-x}}\right)^n$ și obținem

$$C_n^{n-2} + C_n^{n-1} + C_n^n = 22 \Rightarrow \frac{n!}{(n-2)! \cdot 2!} + \frac{n!}{(n-1)! \cdot 1!} + \frac{n!}{n!} = 22 \Rightarrow \frac{n(n-1)}{2} + n + 1 = 22 \Rightarrow$$

$$n^2 + n - 42 = 0 \Rightarrow n_1 = 6, n_2 = -7 \text{ și atunci } n=6, \text{ iar dezvoltarea va fi } \left(\sqrt{2^x} + \sqrt{2^{1-x}}\right)^6.$$

$$T_3 + T_5 = C_6^2 \left(\sqrt{2^x}\right)^4 \left(\sqrt{2^{1-x}}\right)^2 + C_6^4 \left(\sqrt{2^x}\right)^2 \left(\sqrt{2^{1-x}}\right)^4 = \frac{6!}{2! \cdot 4!} \cdot 2^{2x} \cdot 2^{1-x} + \frac{6!}{4! \cdot 2!} 2^x \cdot 2^{2(1-x)} \Rightarrow$$

$$15 \cdot 2^{x+1} + 15 \cdot 2^{2-x} = 135 \mid : 15 \Rightarrow 2 \cdot 2^x + 4 \cdot 2^{-x} = 9 \mid \cdot 2^x \Rightarrow 2 \cdot (2^x)^2 + 4 = 9 \cdot 2^x, \text{ notăm } 2^x = y \text{ și obținem:}$$

$$2y^2 - 9y + 4 = 0 \Rightarrow y_1 = \frac{1}{2}, y_2 = 4.$$

Revenim la necunoscuta x : $2^x = \frac{1}{2} \Rightarrow x_1 = -1$ și $2^x = 4 \Rightarrow x_2 = 2$.

Numere complexe

Definiția 1. Se numește **număr complex** orice element $z=(a,b)$ al mulțimii $\mathbf{R} \times \mathbf{R} = \{(a,b) \mid a,b \in \mathbf{R}\}$, înzestrată cu două operații algebrice, **adunarea**: $\forall z=(a,b)$ și $z'=(a',b') \in \mathbf{R} \times \mathbf{R}$, $z + z' = (a + a', b + b')$ și **înmulțirea**: $\forall z=(a,b)$, $\forall z'=(a',b') \in \mathbf{R} \times \mathbf{R}$, $z \cdot z' = (aa' - bb', ab' + a'b)$. **Mulțimea numerelor complexe** se notează cu $\mathbf{C}$ și este corp comutativ, $\mathbf{C} = \{z=a+bi \mid a,b \in \mathbf{R}, i^2=-1\}$.

1. Forma algebrică a numerelor complexe

$z = a + ib$, cu $a = (a,0)$, $b = (b,0)$ și $i = (0,-1)$, respectiv $i^2 = -1$.

Egalitatea a două numere complexe z și z' :

$$a + ib = a' + ib' \Leftrightarrow a = a' \text{ și } b = b'$$

Adunarea numerelor complexe

$$z_1=a_1+b_1i, z_2=a_2+b_2i \Rightarrow z_1+z_2=a_1+a_2+(b_1+b_2)i.$$

are proprietățile:

- asociativă,
- comutativă,
- admite ca element neutru pe $0=0+0i$,
- orice număr complex $z = a + bi$ admite un opus $-z = -a - ib$.

Înmulțirea numerelor complexe

$$z_1=a_1+b_1i, z_2=a_2+b_2i \Rightarrow z_1 \cdot z_2=a_1 \cdot a_2 - b_1b_2 + (a_1b_2 + a_2b_1)i.$$

are proprietățile:

- asociativă,
- comutativă,
- admite ca element neutru pe $1=1+0 \cdot i$,
- orice număr complex $z = a + bi$ nenul admite un invers

$$\left(z^{-1} = (a + bi)^{-1} = \frac{a}{a^2 + b^2} - \frac{b}{a^2 + b^2}i \right),$$

- este distributivă față de adunare $z(z' + z'') = zz' + zz'' \quad \forall z, z', z'' \in \mathbf{C}$.

Puterile numărului i : $\forall m \in \mathbf{N}$, $i^{4m} = 1$, $i^{4m+1} = i$, $i^{4m+2} = -1$, $i^{4m+3} = -i$.

Definiția.2. Dacă $z = a + bi$, atunci numărul $a - ib$ se numește **conjugatul lui z** și se notează $a - ib = \overline{a + ib} = \bar{z}$.

Au loc următoarele proprietăți, $\forall z, z' \in \mathbf{C}$.

1. $z + \bar{z} = 2a;$
2. $z - \bar{z} = 2bi;$
3. $\overline{z \pm z'} = \bar{z} \pm \bar{z}';$
4. $\overline{zz'} = \bar{z} \cdot \bar{z}';$
5. $\overline{zz'} = a^2 + b^2 = (a + bi)(a - bi);$
6. $\frac{z}{z'} = \frac{\bar{z'}}{\bar{z}};$
7. $\overline{z^n} = (\bar{z})^n;$
8. $\overline{\left(\frac{z'}{z}\right)} = \frac{\bar{z'}}{\bar{z}}.$

2. Modulul unui număr complex

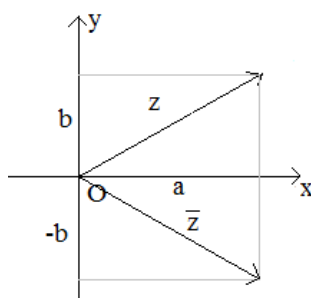
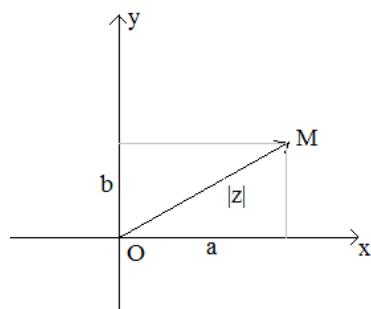
$$\forall z \in \mathbb{C}, |z| = \sqrt{z\bar{z}} \text{ sau } |z| = \sqrt{a^2 + b^2}$$

Avem apoi:

1. $|z| = |\bar{z}|$
2. $|z + z'| \leq |z| + |z'|;$
3. $||z| - |z'|| \leq |z + z'| \leq |z| + |z'|;$
4. $|zz'| = |z||z'|;$
5. $\left|\frac{z'}{z}\right| = \frac{|z'|}{|z|}, |z| \neq 0.$

3. Reprezentarea geometrică a numerelor complexe

$$z \in \mathbb{C}, z = a + bi, a, b \in \mathbb{R}$$

4. Forma trigonometrică a numerelor complexe

$z = r(\cos u + i \sin u)$, unde $r = |z|$, iar unghiul $u \in [0, 2\pi)$ este soluția ecuațiilor trigonometrice: $r \cos u = a$ și $r \sin u = b$.

De exemplu: dacă $z = -1 - i$, atunci $|z| = \sqrt{2}$, $u = \frac{5\pi}{4}$ și $z = \sqrt{2} \left(\cos \frac{5\pi}{4} + i \sin \frac{5\pi}{4} \right)$.

5. Formula lui Moivre

$$\forall u \in \mathbb{R} \text{ și } \forall n \in \mathbb{N}, (\cos u + i \sin u)^n = \cos(nu) + i \sin(nu)$$

Consecințele formulei lui Moivre

$$\cos nu = \cos^n u + C_n^2 \cos^{n-2} u \sin^2 u + C_n^4 \cos^{n-4} u \sin^4 u + \dots;$$

$$\sin nu = C_n^1 \cos^{n-1} u \sin u + C_n^3 \cos^{n-3} u \sin^3 u + \dots;$$

$$\operatorname{tg} nu = \frac{C_n^1 \operatorname{tg} u - C_n^2 \operatorname{tg}^3 u + C_n^5 \operatorname{tg}^5 u - \dots}{1 - C_n^2 \operatorname{tg}^2 u + C_n^4 \operatorname{tg}^4 u - \dots}.$$

6. Extragerea rădăcinii de ordinul n dintr-un număr complex

$$z = r(\cos u + i \sin u)$$

$$\left(\sqrt[n]{z}\right)_k = r^{\frac{1}{n}} \left[\cos \frac{u + 2k\pi}{n} + i \sin \frac{u + 2k\pi}{n} \right], k = 0, 1, 2, \dots, n-1$$

$$\left(\sqrt[n]{1}\right)_k = \cos \frac{2k\pi}{n} + i \sin \frac{2k\pi}{n}, k = 0, 1, 2, \dots, n-1$$

$$\left(\sqrt[n]{-1}\right)_k = \cos \frac{(2k+1)\pi}{n} + i \sin \frac{(2k+1)\pi}{n}, k = 0, 1, 2, \dots, n-1$$

$$\sqrt{a+ib} = \pm \left(\sqrt{\frac{\sqrt{a^2+b^2}+a}{2}} + i \frac{b}{|b|} \sqrt{\frac{\sqrt{a^2+b^2}-a}{2}} \right)$$

7. Ecuația binomă

$$x^n - A = 0, A \in \mathbf{C}, A = r(\cos u + i \sin u)$$

Pentru simplificare folosim următoarea notație: $\left(\sqrt[n]{1}\right)_k = \varepsilon_k$ și $\left(\sqrt[n]{-1}\right)_k = \omega_k$

$$x_k = |A|^{\frac{1}{n}} \omega_k, k = \overline{0, n-1}, A \in \mathbf{R}, A < 0;$$

$$x_k = A^{\frac{1}{n}} \varepsilon_k, k = \overline{0, n-1}, A \in \mathbf{R}, A > 0;$$

$$x_k = \sqrt[n]{r} \left(\cos \frac{u + 2k\pi}{n} + i \sin \frac{u + 2k\pi}{n} \right), k = \overline{0, n-1}, A \in \mathbf{C} \setminus \mathbf{R}$$

Probleme propuse

1. Să se determine $x, y \in \mathbf{R}$ știind că $x(1 + 2i) + y(2 - i) = 4 + 3i$.
2. Să se determine numerele complexe z , știind că $|z| = 1$ și $(z - 1)(\bar{z} + i) \in \mathbf{R}$.
3. Să se rezolve în mulțimea numerelor complexe ecuația $x^2 - 8x + 25 = 0$.
4. Să se rezolve în mulțimea numerelor complexe ecuația $x^6 - 9x^3 + 8 = 0$.
5. Să se rezolve în mulțimea numerelor complexe ecuația $x^2 - 2x + 4 = 0$.
6. Să se rezolve în mulțimea numerelor complexe ecuația $z^2 = -9$.
7. Să se rezolve în $\mathbf{C}$ ecuația $\bar{z}^2 + 3z + 4 = 0$.
8. Să se rezolve în $\mathbf{C}$ ecuația $2\bar{z} + z = 3 + 4i$.
9. Să se verifice că numărul $1 + i$ este rădăcină a ecuației $z^4 + 4 = 0$.
10. Să se rezolve în mulțimea numerelor complexe ecuația $z^3 = \bar{z}$.
11. Să se rezolve în mulțimea numerelor complexe ecuația $z^5 = \bar{z}$.
12. Să se calculeze $z + \frac{1}{z}$ pentru $z = \frac{-1 + i\sqrt{3}}{2}$.
13. Știind că $z \in \mathbf{C}$ și că $z^2 + z + 1 = 0$, să se calculeze $z^4 + \frac{1}{z^4}$.
14. Știind că $z \in \mathbf{C}$ și $z^2 + z + 1 = 0$, să se calculeze $z^{2008} + \frac{1}{z^{2008}}$.
15. Se consideră numărul complex $z = \frac{-1 + i\sqrt{3}}{2}$. Să se demonstreze că $z^2 = \bar{z}$.
16. Să se calculeze $\frac{4 + 3i}{3 - 4i} - \frac{2 + i}{1 - 2i}$.
17. Să se calculeze $\frac{1}{1 + i} + \frac{1}{1 - i}$.
18. Să se calculeze $1 + i + i^2 + \dots + i^{10}$.
19. Să se calculeze $(2 + i)^3 + (2 - i)^3$.
20. Să se calculeze $(1 - i)(1 + 2i) - 3(2 - i)$.
21. Să se calculeze $(2 + i)^4 + (2 - i)^4$.
22. Să se calculeze $\left(\frac{1 - i}{\sqrt{2}}\right)^{24}$.
23. Să se calculeze $\left(\frac{1 - i}{\sqrt{2}}\right)^{24}$.

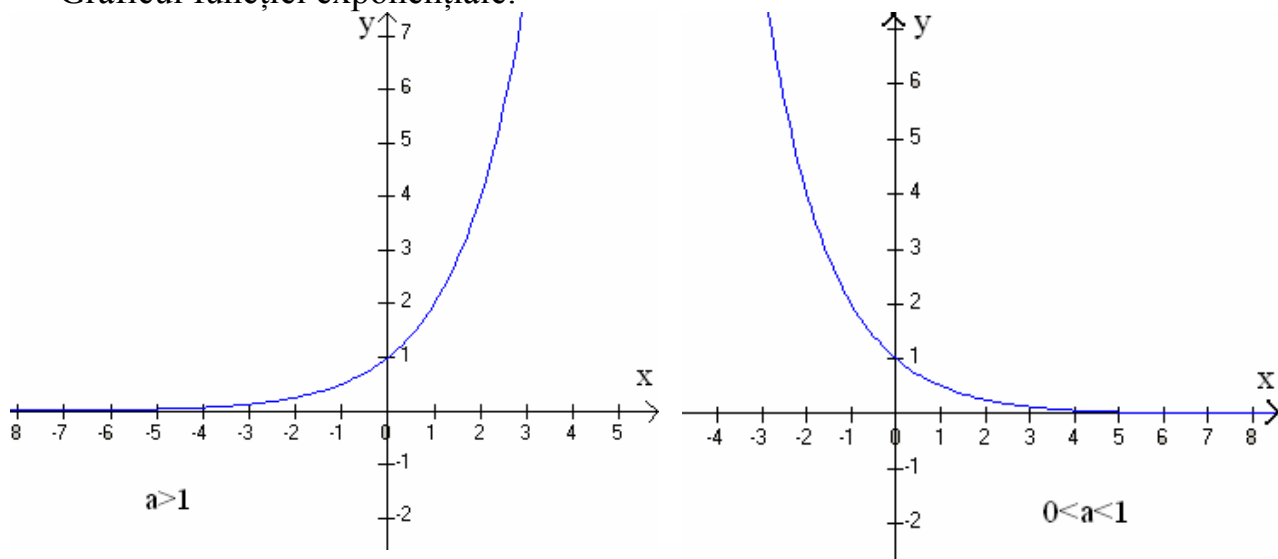
24. Să se calculeze $\left(\frac{1}{1-i} - \frac{1}{1+i}\right)^2$
25. Să se calculeze $\frac{1}{1+2i} + \frac{1}{1-2i}$.
26. Să se calculeze $1+i+i^2+\dots+i^{10}$.
27. Să se calculeze $\left(\frac{(1-2i)(3i-1)}{5}\right)^4$.
28. Să se arate că numărul $\frac{1+3i}{1-3i} + \frac{1-3i}{1+3i}$ este real.
29. Să se calculeze $(1-i)(1-i^2)(1-i^3)\dots(1-i^{2008})$.
30. Să se calculeze $(2+i)(3-2i) - (1-2i)(2-i)$.
31. Să se calculeze $\frac{25}{4+3i} + \frac{25}{4-3i}$.
32. Să se calculeze $\frac{1+4i}{4+7i} + \frac{1-4i}{4-7i}$.
33. Să se calculeze $|5-12i| - |12+5i|$.
34. Să se determine numerele complexe z pentru care $z-1$, $2i$ și $z+1$ sunt afixele vârfurilor unui triunghi echilateral.
35. Să se determine $n \in \mathbf{Z}$ pentru care are loc egalitatea $(1+i\sqrt{3})^n + (1-i\sqrt{3})^n = 2^n$.
36. Să se determine partea imaginară a numărului $(1+i\sqrt{3})^3$.
37. Să se calculeze modulul numărului complex $1+i+i^2+i^3+\dots+i^6$.
38. Să se determine partea imaginară a numărului $(1+i)^{10} + (1-i)^{10}$.
39. Să se calculeze modulul numărului complex $z = (3+4i)^4$.
40. Se consideră $a \in \mathbf{R}$ și numărul complex $z = \frac{a+2i}{2+ai}$. Să se determine a pentru care $z \in \mathbf{R}$.
41. Să se determine partea imaginară a numărului complex $z = \frac{1-i}{1+i}$.
42. Să se determine partea reală a numărului complex $(\sqrt{3}+i)^6$.
43. Să se calculeze modulul numărului complex $z = \frac{8+i}{7-4i}$.
44. Să se verifice egalitatea $(1+i\sqrt{3})^2 + (1-i\sqrt{3})^2 = -4$.

45. Să se calculeze modulul numărului complex $z = \frac{2-i}{2+i}$.
46. Fie $z \in \mathbb{C}$ astfel încât $z + 2\bar{z} = 3 + i$. Să se calculeze modulul numărului z .
47. Fie z o rădăcină a ecuației $z^2 + 2z + 4 = 0$. Să se calculeze modulul numărului complex z .
48. Să se calculeze modulul numărului complex $z = \left(\sqrt{2} - 1 + i(\sqrt{2} + 1)\right)^2$.
49. Să se determine numerele complexe z care verifică relația $z + 3i = 6\bar{z}$.
50. Fie $z \in \mathbb{C}$ o rădăcină de ordin 3 a unității, diferită de 1. Să se calculeze $1 + z + z^2$.
51. Fie $z \in \mathbb{C}$. Să se arate că $i(z - \bar{z}) \in \mathbb{R}$.
52. Fie $z \in \mathbb{C}$. Să se arate că dacă $2z + 3\bar{z} \in \mathbb{R}$, atunci $z \in \mathbb{R}$.
53. Să se arate că numărul $\left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4}\right)^{2008}$ este real.
54. Să se determine $z \in \mathbb{C}$ știind că $\frac{\bar{z} + 7i}{z} = 6$.
55. Să se determine partea reală a numărului complex $(\sqrt{3} + 1)^6$.

Funcția exponențială

Def. Fie $a > 0$, $a \neq 1$. Funcția $f: \mathbf{R} \rightarrow (0, \infty)$, $f(x) = a^x$ se numește funcția exponențială de bază a .

Graficul funcției exponențiale:

Proprietăți:

- 1) $f(0) = a^0 = 1$, graficul funcției exponențiale taie axa Ox în $(0, 1)$.
- 2) Funcția exponențială este convexă.
- 3) Monotonie: dacă $a > 1$, atunci f este strict crescătoare;
dacă $0 < a < 1$, atunci f este strict descrescătoare.
- 4) Dacă $a > 1$ și $x > 0 \Rightarrow f(x) > 1$
 $x < 0 \Rightarrow f(x) < 1$
 $0 < a < 1$ și $x > 0 \Rightarrow f(x) < 1$
 $x < 0 \Rightarrow f(x) > 1$.
- 5) Funcția exponențială este bijectivă.

Ecuații exponențiale

Ecuația ce conține variabila necunoscută la exponentul puterii se numește **ecuație exponențială**.

1. $a^x = b$, $a > 0$, $a \neq 1$, $b > 0$. Soluția $x = \log_a b$, $b \in \mathbf{R}$.
2. $a^x = b$, $a > 0$, $a \neq 1$, $b \leq 0$, nu are nici o soluție reală
3. Ecuația exponențială de tipul:

$$a^{f(x)} = b,$$

unde $a > 0$, $a \neq 1$ și $b > 0$, este echivalentă cu ecuația

$$f(x) = \log_a b,$$

4. Dacă $a > 0$ și $a \neq 1$, atunci ecuațiile

$$a^{f(x)} = a^{g(x)}$$

și

$$f(x) = g(x)$$

sunt echivalente.

5. $a^x > b$. Fie S mulțimea soluțiilor. Avem:

a	b	S
$a > 1$	$b > 0$	$(\log_a b, +\infty)$
$0 < a < 1$	$b > 0$	$(-\infty, \log_a b)$
$a > 0, a \neq 1$	$b < 0$	$\mathbf{R}$

6. $a^x < b$. Fie S mulțimea soluțiilor. Avem:

a	b	S
$a > 1$	$b > 0$	$(-\infty, \log_a b)$
$0 < a < 1$	$b > 0$	$(\log_a b, +\infty)$
$a > 0, a \neq 1$	$b < 0$	$\emptyset$

Probleme propuse

1. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbf{R}, f(x) = 2^x + \log_3 x$. Să se calculeze $f(1) + f(3)$.
2. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\left(\frac{1}{2}\right)^x = 2^{x-2}$.
3. Să se determine coordonatele punctelor de intersecție cu axele de coordonate a graficului funcției $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}, f(x) = 2^{x+3} - 2$.
4. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^{2x} + 2 \cdot 3^x - 3 = 0$.
5. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^{x+1} \cdot 2^x = 108$.
6. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $(3 + 2\sqrt{2})^x = (1 + \sqrt{2})^2$.
7. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\frac{1}{2^x} = 4$.
8. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^x \cdot 5^x = 15$.
9. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\frac{2^x}{3^x} = \frac{3}{2}$.
10. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $\frac{1}{2^x} = \frac{4^x}{8}$.

11. Se consideră funcția $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}, f(x) = \left(\frac{1}{2}\right)^x$. Să se calculeze $f(0) + f(1) + \dots + f(4)$.
12. Să se determine numărul real a , știind că numerele $2^a, 4^a + 1$ și 2^{a+2} sunt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.
13. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^x + 2^{-x} = \frac{5}{2}$.
14. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^x \cdot 3^x = 36$.
15. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^x + 2 \cdot 3^x + 1 = 7$.
16. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^{x^2 - 4x} = \frac{1}{8}$.
17. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^{x^2 + x} = 9$.
18. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^x + 3^{-x} = \frac{10}{3}$.
19. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^{x^2 + x + 1} = 8$.
20. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^{\sqrt{x-1}} = 4$.
21. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^{2x^2 + 3x - 2} = 8$.
22. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $4^x - 6 \cdot 2^x + 8 = 0$.
23. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $9^x - 4 \cdot 3^x + 3 = 0$.
24. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^{2x-5} = 3^{x^2-8}$.
25. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $2^{x^2} = 16$.
26. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $5^{x^2-x} = 5^{5x-5}$.
27. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^{2x-1} = 3^{5-x}$.
28. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^{x^2-x} = 4$.

Probleme rezolvate

1. Să se demonstreze că pentru orice $x \in \mathbf{R}$ numerele $3^x - 1$, 3^{x+1} și $5 \cdot 3^x + 1$ sunt termeni consecutivi într-o progresie aritmetică.

R. Dacă a_{k-1}, a_k, a_{k+1} sunt termeni consecutivi într-o progresie aritmetică, atunci

$$a_k = \frac{a_{k-1} + a_{k+1}}{2} \Leftrightarrow 2a_k = a_{k-1} + a_{k+1} \text{ (proprietatea de medie aritmetică). Verificăm această}$$

$$\text{proprietate: } 3^x - 1 + 5 \cdot 3^x + 1 = 6 \cdot 3^x = 2 \cdot 3 \cdot 3^x = 2 \cdot 3^{x+1}.$$

2. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $3^{x-2} = \left(\frac{1}{3}\right)^{\sqrt{x}}$.

R. $3^{x-2} = \left(\frac{1}{3}\right)^{\sqrt{x}}$, condiția $x \geq 0$ și obținem: $3^{x-2} = 3^{-\sqrt{x}} \Rightarrow x-2 = -\sqrt{x} \Rightarrow x + \sqrt{x} - 2 = 0$,

notăm $\sqrt{x} = y \Rightarrow$ ecuația $y^2 + y - 2 = 0$ cu soluțiile $y_1 = -2$ și $y_2 = 1$. Revenim la substituția făcută și obținem: $\sqrt{x} = -2$ nu are soluții reale și $\sqrt{x} = 1$ are soluția $x = 1$, soluția ecuației.

3. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $2^x + 2^{x+3} = 36$.

R. $2^x + 2^{x+3} = 36 \Rightarrow 2^x + 2^x \cdot 2^3 = 36 \Rightarrow 2^x + 8 \cdot 2^x = 36 \Rightarrow 9 \cdot 2^x = 36 \Rightarrow 2^x = 4 \Rightarrow x = 2$.

4. Să se determine soluțiile reale ale ecuației $4^x - 3 \cdot 2^x + 2 = 0$.

R. Ecuația se poate scrie $(2^2)^x - 3 \cdot 2^x + 2 = 0 \Rightarrow (2^x)^2 - 3 \cdot 2^x + 2 = 0$. Notăm $2^x = y$ și obținem ecuația $y^2 - 3y + 2 = 0$ cu soluțiile $y_1 = 1$ și $y_2 = 2$. Revenim la substituție: $2^x = 1 \Rightarrow x_1 = 0$ și $2^x = 2 \Rightarrow x_2 = 1$. $S = \{0, 1\}$.

5. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^{x+3} - 2^x = 28$.

R. $2^{x+3} - 2^x = 28 \Rightarrow 2^x \cdot 2^3 - 2^x = 28 \Rightarrow 8 \cdot 2^x - 2^x = 28 \Rightarrow 7 \cdot 2^x = 28 \mid :7 \Rightarrow 2^x = 4 \Rightarrow x = 2$.

6. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $125^x = \frac{1}{5}$.

R. $125^x = \frac{1}{5} \Rightarrow (5^3)^x = 5^{-1} \Rightarrow 5^{3x} = 5^{-1} \Rightarrow 3x = -1 \Rightarrow x = -\frac{1}{3}$.

7. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $125^x = \frac{1}{5}$.

R. $125^x = \frac{1}{5} \Rightarrow (5^3)^x = 5^{-1} \Rightarrow 5^{3x} = 5^{-1} \Rightarrow 3x = -1 \Rightarrow x = -\frac{1}{3}$.

8. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $2^x - 14 \cdot 2^{-x} = -5$.

R. $2^x - 14 \cdot 2^{-x} = -5 \mid \cdot 2^x \Leftrightarrow (2^x)^2 - 14 = -5 \cdot 2^x \Leftrightarrow (2^x)^2 + 5 \cdot 2^x - 14 = 0$. Notăm $2^x = y$ și se obține ecuația $y^2 + 5y - 14 = 0$ cu soluțiile $y_1 = -7$ și $y_2 = 2$. Revenind la necunoscuta $x \Rightarrow 2^x = -7$ nu are soluție și $2^x = 2$ cu soluția $x = 1$.

9. Să se ordoneze crescător numerele $\left(\frac{1}{4}\right)^{-2}$, 64 și $\sqrt[3]{8}$.

$$\mathbf{R.} \left(\frac{1}{4}\right)^{-2} = 4^2 = 2^4, 64 = 2^6, \sqrt[3]{8} = 2 \Rightarrow 2 < 2^4 < 2^6 \Rightarrow \sqrt[3]{8} < \left(\frac{1}{4}\right)^{-2} < 64.$$

10. Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $4^{x+2} = 2^{x^2+5}$.

$$\mathbf{R.} 4^{x+2} = 2^{x^2+5} \Rightarrow (2^2)^{x+2} = 2^{x^2+5} \Rightarrow 2x+4 = x^2+5 \Rightarrow x^2-2x+1=0 \Rightarrow (x-1)^2=0 \Rightarrow x=1.$$

Elemente de geometrie analitică

1. Segmente

1. Distanța dintre două puncte $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$: $AB = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$
2. Panta dreptei AB : $m_{AB} = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$
3. Coordonatele (x, y) ale mijlocului segmentului AB : $x = \frac{x_1 + x_2}{2}$, $y = \frac{y_1 + y_2}{2}$
4. Coordonatele punctului M care împarte segmentul (AB) în raportul k :

$$x = \frac{x_1 + kx_2}{1 + k}, y = \frac{y_1 + ky_2}{2}$$

2. Ecuația dreptei

1. Drepte paralele cu axele de coordonate:
 $(d): x = a$ ($d \parallel Oy$), $(d): y = a$ ($d \parallel Ox$)
2. Dreapta determinată de punctul $M_o(x_o, y_o)$ și vectorul nul $\bar{a}(u, v): (d): r = \bar{r}_o + t\bar{a}$, $t \in \mathbb{R}$,
 $\bar{r}_o$ -vectorul de poziție a lui M_o ; r -vectorul de poziție a unui punct M al dreptei d .

$$(d): \begin{cases} x = x_o + ut \\ y = y_o + vt \end{cases}, t \in \mathbb{R}, \text{ ecuațiile parametrice;}$$

3. Ecuația explicită: $y = mx + n$ ($m \in \mathbb{R}^*$, $n \in \mathbb{R}$, m – panta, n – ordonata la origine);
4. Ecuația prin tăieturi: $\frac{x}{a} + \frac{y}{b} - 1 = 0$, ($a, b \in \mathbb{R}^*$);
5. Ecuația dreptei de pantă m , prin punctul $M_o(x_o, y_o)$: $y - y_o = m(x - x_o)$, ($m \neq 0$);
6. Ecuația dreptei determinată de punctele $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$:

$$y - y_1 = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}(x - x_1), \quad \frac{y - y_1}{y_2 - y_1} = \frac{x - x_1}{x_2 - x_1}, \quad (x_1 \neq x_2, y_1 \neq y_2) \text{ sau}$$

$$\begin{vmatrix} x & y & 1 \\ x_1 & y_1 & 1 \\ x_2 & y_2 & 1 \end{vmatrix} = 0$$

7. Ecuația generală: $ax + by + c = 0$;

8. Aria triunghiului ABC ($A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$, $C(x_3, y_3)$): $A_{ABC} = \frac{1}{2}|\Delta|$, unde

$$\Delta = \begin{vmatrix} x & y & 1 \\ x_1 & y_1 & 1 \\ x_2 & y_2 & 1 \end{vmatrix}, \text{ dacă } \Delta = 0 \text{ atunci } A, B, C \text{ sunt colineare}$$

9. Poziția relativă a dreptelor (d_1) și (d_2) :

$$(d_1): a_1x + b_1y + c_1 = 0 \text{ și } (d_2): a_2x + b_2y + c_2 = 0$$

$$d_1 = d_2, \text{ dacă } \frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} = \frac{c_1}{c_2}$$

$$d_1 \parallel d_2, \text{ dacă } \frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} \neq \frac{c_1}{c_2};$$

$$d_1 \neq d_2 \text{ și } d_1 \cap d_2 \neq \emptyset, \text{ dacă } \frac{a_1}{a_2} \neq \frac{b_1}{b_2}$$

10. Distanța de la punctul $M_o(x_o, y_o)$ la dreapta $(h): ax + by + c = 0$

$$d(M, h) = \frac{|ax_o + by_o + c|}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

11. Unghiul α determinat de dreptele:

$$(d_1): y = m_1x + n_1 \text{ și } (d_2): y = m_2x + n_2$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{m_2 - m_1}{1 + m_1 m_2}, \quad (m_1 m_2 \neq -1)$$

$$d_1 \perp d_2, \text{ dacă } m_1 m_2 = -1$$

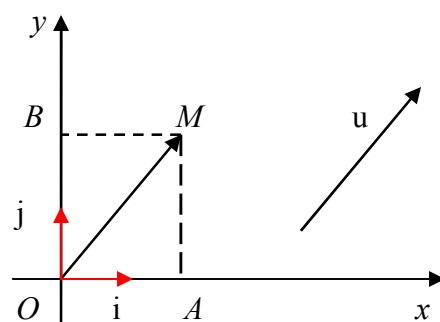
Vectori

Se numește versor (notat $\vec{i}$) al dreptei d un vector de lungime 1, care are direcția dreptei d . Dacă A aparține lui d îi asociem un număr real, unic x , numit coordonata sa. Atunci $OA = x \cdot \vec{i}$. Dacă $x > 0$ atunci A este în sensul pozitiv al axei Ox . Dacă $x < 0$ atunci A este în sensul negativ al axei Ox .

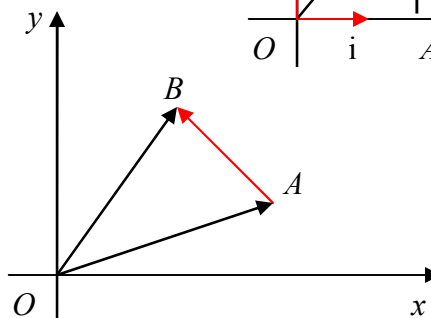
Fie Oxy un sistem de axe ortogonale.

Fie $\vec{i}$ și $\vec{j}$ versorii axelor Ox , respectiv Oy .

1. Fie $\vec{u}$ un vector în plan. Orice vector $\vec{u}$ poate fi scris în mod unic $\vec{u} = x\vec{i} + y\vec{j}$;

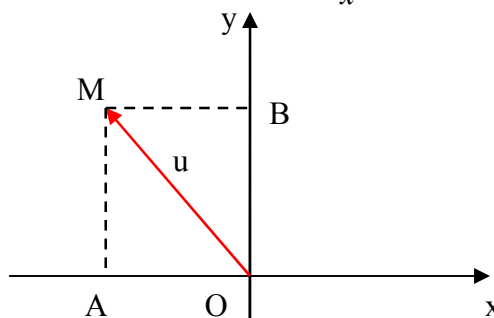

$$2. \overrightarrow{AB} = (x_B - x_A)\vec{i} + (y_B - y_A)\vec{j};$$

3. Modulul unui vector

$$\vec{u} = x\vec{i} + y\vec{j} \Rightarrow |\vec{u}| = \sqrt{x^2 + y^2}$$

4. Suma a doi vectori

$$\vec{u} = x_1 \vec{i} + y_1 \vec{j}$$

$$\vec{v} = x_2 \vec{i} + y_2 \vec{j} \quad \vec{u} + \vec{v} = (x_1 + x_2) \vec{i} + (y_1 + y_2) \vec{j}$$

5. Condiția de paralelism

$$\vec{u} \parallel \vec{v} \Leftrightarrow \frac{x_1}{x_2} = \frac{y_1}{y_2}, \text{ pt. } x_2, y_2 \neq 0$$

6. Condiția de coliniaritate a 3 puncte

$$A, B, C - \text{coliniare} \Leftrightarrow AB \parallel AC \Rightarrow \frac{x_2 - x_1}{x_3 - x_1} = \frac{y_2 - y_1}{y_3 - y_1}$$

7. Condiția de perpendicularitate

$$\vec{u} \perp \vec{v} \Leftrightarrow x_1 \cdot x_2 + y_1 \cdot y_2 = 0$$

8. Coordonatele mijlocului unui segment

Fie $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$ și $M(x_M, y_M)$ mijlocul segmentului $[AB]$

$$x_M = \frac{x_A + x_B}{2}, \quad y_M = \frac{y_A + y_B}{2}$$

9. Coordonatele centrului de greutate al unui Δ

Fie $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$, $C(x_C, y_C)$ și $G(x_G, y_G)$ centrul de greutate al triunghiului ABC

$$x_G = \frac{x_A + x_B + x_C}{3}, \quad y_G = \frac{y_A + y_B + y_C}{3}$$

Probleme propuse

1. Fie punctele $A(2,-1)$ și $B(-1,3)$. Să se determine numerele reale a și b astfel încât $\overrightarrow{AB} = a\vec{i} + b\vec{j}$.
2. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(4,-8)$ și $B(6,3)$. Să se determine coordonatele $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB}$.
3. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctele $A(2,-1)$ și $B(1,-2)$.
4. Să se determine numărul real a știind că vectorii $\vec{u} = 2\vec{i} + a\vec{j}$ și $\vec{v} = 3\vec{i} + (a-2)\vec{j}$ sunt coliniari.
5. În reperul cartezian $(O, \vec{i}, \vec{j})$ se consideră vectorii $\vec{u} = -3\vec{i} + 2\vec{j}$ și $\vec{v} = 5\vec{i} - \vec{j}$. Să se determine coordonatele vectorului $5\vec{u} + 3\vec{v}$.
6. Să se determine numărul real a știind că dreptele $2x-y+3=0$ și $ax+2y+5=0$ sunt paralele.
7. Se consideră punctele $A(1,a)$, $B(2,-1)$, $C(3,2)$ și $D(1,-2)$. Să se determine numărul real a știind că dreptele AB și CD sunt paralele.
8. Să se determine ecuația dreptei care conține punctul $A(1,1)$ și este paralelă cu dreapta $4x+2y+5=0$.
9. Să se determine ecuația dreptei care conține punctul $A(2,-3)$ și este paralelă cu dreapta $x+2y+5=0$.
10. Să se calculeze aria triunghiului ABC determinat de punctele $A(1, 2)$, $B(-1,1)$, $C(3,5)$ în reperul cartezian xOy .
11. Să se determine ecuația dreptei care conține punctele $A(2,3)$ și $B(-3,-2)$.
12. Să se calculeze aria triunghiului echilateral ABC știind că $A(-1,1)$ și $B(3,-2)$.
13. Să se calculeze lungimea segmentului AB , determinat de punctele $A(2,3)$ și $B(5, -1)$, în reperul cartezian xOy .
14. Să se calculeze $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} + \overrightarrow{CA}$, știind că A , B și C sunt vârfurile unui triunghi.
15. Să se determine coordonatele punctului C știind că el este simetricul punctului $A(5,4)$ față de punctul $B(-2,1)$.
16. Se consideră triunghiul echilateral ABC înscris într-un cerc de centru O . Să se arate că $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} = \vec{0}$.
17. În reperul cartezian xOy se consideră vectorii $\overrightarrow{OA}(2,-3)$ și $\overrightarrow{OB}(1,-2)$. Să se determine numerele reale α și β pentru care vectorul $3\overrightarrow{OA} - 5\overrightarrow{OB}$ are coordonatele (α, β) .
18. Să se determine numărele reale a , știind că lungimea segmentului determinat de punctele $A(-1,2)$ și $B(4-a,4+a)$ este egală cu 5.
19. Să se determine distanța dintre punctele $A(3,-1)$ și $B(-1,2)$.
20. Dacă $\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{CB} = \vec{0}$, să se determine valoarea raportului $\frac{AB}{BC}$.
21. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,1)$ și $B(-1,2)$. Să se determine coordonatele punctului $C \in (AB)$ astfel încât $\frac{CA}{CB} = 2$.
22. Să se determine valorile reale ale lui m astfel încât punctele $A(1,3)$, $B(2,5)$ și $C(3,m)$ să fie coliniare.

23. Să se determine coordonatele punctului B , știind că $C(3,5)$ este mijlocul segmentului AB și că $A(2,4)$.
24. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctul $A(3,0)$ și intersectează axa Oy în punctul de ordonată 4.
25. Să se determine lungimea înălțimii din O în triunghiul MON , unde $M(4,0), N(0,3)$ și $O(0,0)$.
26. Să se determine $m \in \mathbf{R}$ pentru care distanța dintre punctele $A(2,m)$ și $B(-m,-2)$ este egală cu $4\sqrt{2}$.
27. Să se determine $m \in \mathbf{R}$ pentru care punctele $A(2,4), B(3,3)$ și $C(m,5)$ sunt coliniare.
28. Se consideră reperul cartezian xOy și punctele $A(1,-1)$ și $B(3,5)$. Să se determine coordonatele punctului C din plan astfel încât $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} = \overrightarrow{OC}$.
29. Se consideră dreptele distincte $d_1: ax+2y=2$ și $d_2: 8x+ay=4$. Să se determine valorile parametrului real a astfel încât dreptele d_1 și d_2 să fie paralele.
30. Să se calculeze lungimea medianei din vârful A al triunghiului ABC știind că $A(2,3)$, $B(2,0)$ și $C(0,2)$.
31. În reperul cartezian xOy se consideră punctul $A(2,3)$. Știind că punctele B și C sunt simetricele punctului A față de axele Ox , respectiv Oy , să se calculeze lungimea segmentului BC .
32. Să se calculeze distanța de la punctul $A(-6,8)$ la originea reperului cartezian xOy .
33. Să se determine $a, b \in \mathbf{R}$, știind că punctele $A(a,b)$ și $B(a-1, 4)$ aparțin dreptei de ecuație $x+y-5=0$.
34. Fie punctele distincte A, B, C, D nu toate coliniare. Știind că $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{CD} = \vec{0}$, să se demonstreze că patrulaterul $ABCD$ este paralelogram.
35. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctul $A(1,-1)$ și este paralelă cu dreapta $y=x$.
36. Să se determine coordonatele punctului de intersecție a dreptelor de ecuații $2x+y-4=0$ și $x+y-3=0$.
37. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(0;a)$, $B(-1;2)$ și $C(4;5)$, unde a este un număr real. Să se determine valorile lui a pentru care triunghiul ABC este dreptunghic în A .
38. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,2)$ și $B(4,4)$. Să se determine coordonatele mijlocului segmentului AB .
39. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctele $A(4;0)$ și $B(0;2)$.
40. Să se determine lungimea medianei din A a triunghiului ABC , știind că vârfurile acestuia sunt $A(0;4)$, $B(-2;0)$ și $C(8;0)$.
41. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctul $A(1,-2)$ și are panta egală cu 2.
42. Să se determine coordonatele punctului M care aparține dreptei AB și care este egal depărtat de punctele $A(1;-1)$ și $B(5;-3)$.
43. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(3,0)$, $B(x,y)$, $C(5,-2)$. Să se determine numerele reale x și y astfel încât punctul B să fie mijlocul segmentului AC .
44. Să se demonstreze că, în hexagonal regulat $ABCDEF$, are loc relația $\overrightarrow{AD} = 2(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AF})$.
45. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctele $A(2,1)$ și $B(1,-2)$.

46. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,0)$ și $B(m^2-1,0)$, cu $m \in \mathbf{R}$. Să se determine valorile reale ale lui m astfel încât punctul $C(5,0)$ să fie mijlocul segmentului AB .
47. Se consideră patrulaterul $ABCD$ în care $\overrightarrow{DC} + \overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC}$. Să se demonstreze că $ABCD$ este paralelogram.
48. În reperul cartezian xOy se consideră punctul N , simetricul punctului $M(-2,3)$ față de punctul O . Să se calculeze lungimea segmentului MN .
49. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(1,2)$, $B(5,2)$ și $C(3, -1)$. Să se calculeze perimetrul triunghiului ABC .
50. Să se determine numărul real pozitiv a astfel încât distanța dintre punctele $A(2,-1)$ și $B(-1,a)$ să fie egală cu 5.

Probleme propuse

1. Fie punctele $A(2,-1)$ și $B(-1,3)$. Să se determine numerele reale a și b astfel încât $\overrightarrow{AB} = a\vec{i} + b\vec{j}$.
2. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(4,-8)$ și $B(6,3)$. Să se determine coordonatele vectorului $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB}$.
3. Să se determine numărul real a știind că vectorii $\vec{u} = 2\vec{i} + a\vec{j}$ și $\vec{v} = 3\vec{i} + (a-2)\vec{j}$ sunt coliniari.
4. În reperul cartezian $(O, \vec{i}, \vec{j})$ se consideră vectorii $\vec{u} = -3\vec{i} + 2\vec{j}$ și $\vec{v} = 5\vec{i} - \vec{j}$. Să se determine coordonatele vectorului $5\vec{u} + 3\vec{v}$.
5. Să se determine coordonatele punctului B , știind că $A(3,4)$ și $\overrightarrow{AB} = \vec{i} + \vec{j}$.
6. Se consideră vectorii $\vec{v} = 3\vec{i} + 4\vec{j}$ și $\vec{u} = 2\vec{i} - 3\vec{j}$. Să se determine coordonatele vectorului $\vec{w} = 2\vec{v} - 3\vec{u}$.
7. Să se calculeze $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} + \overrightarrow{CA}$, știind că A, B și C sunt vârfurile unui triunghi.
8. Se consideră triunghiul echilateral ABC înscris într-un cerc de centru O . Să se arate că $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} = \vec{0}$.
9. În reperul cartezian xOy se consideră vectorii $\overrightarrow{OA}(2,-3)$ și $\overrightarrow{OB}(1,-2)$. Să se determine numerele reale α și β pentru care vectorul $3\overrightarrow{OA} - 5\overrightarrow{OB}$ are coordonatele (α, β) .
10. Dacă $\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{CB} = \vec{0}$, să se determine valoarea raportului $\frac{AB}{BC}$.
11. În reperul cartezian xOy se consideră vectorii $\overrightarrow{OA}(2,-1)$ și $\overrightarrow{OB}(1,2)$. Să se determine coordonatele vectorului $\overrightarrow{OM}$, unde M este mijlocul segmentului AB .
12. Fie ABC un triunghi echilateral înscris într-un cerc de centru O . Să se calculeze $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} - 3\overrightarrow{AO}$.
13. Să se determine numărul real m pentru care vectorii $\vec{v} = 2\vec{i} + 3\vec{j}$ și $\vec{w} = -\vec{i} + m\vec{j}$ sunt coliniari.

Rezolvare:

1. Vectorul determinat de două puncte $A(x_1, y_1)$ și $B(x_2, y_2)$ este $\overrightarrow{AB} = (x_2 - x_1)\vec{i} + (y_2 - y_1)\vec{j}$ și se obține $\overrightarrow{AB} = (-1 - 2)\vec{i} + (3 - (-1))\vec{j} = -3\vec{i} + 4\vec{j}$. Atunci $a = -3$ și $b = 4$.

2. $\overrightarrow{OA} = 4\vec{i} - 8\vec{j}$, $\overrightarrow{OB} = 6\vec{i} + 3\vec{j}$ și obținem $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} = (4 + 6)\vec{i} + (-8 + 3)\vec{j} = 10\vec{i} - 5\vec{j}$.
Coordonatele vectorului $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB}$ sunt $(10, -5)$.

3. Doi vectori $\vec{u} = x_1\vec{i} + y_1\vec{j}$ și $\vec{v} = x_2\vec{i} + y_2\vec{j}$ sunt coliniari dacă $\frac{x_1}{x_2} = \frac{y_1}{y_2}$. Obținem:

$$\frac{2}{3} = \frac{a}{a-2} \Rightarrow 3a = 2a - 4 \Rightarrow a = -4.$$

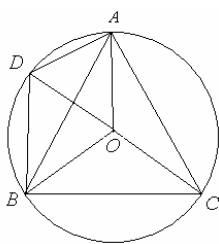
4. $5\vec{u} + 3\vec{v} = 5(-3\vec{i} + 2\vec{j}) + 3(5\vec{i} - \vec{j}) = -15\vec{i} + 10\vec{j} + 15\vec{i} - 3\vec{j} = 7\vec{j}$.

5. Punctul $B(x, y)$ și $\overrightarrow{AB} = (x - 3)\vec{i} + (y - 4)\vec{j}$. Atunci $x - 3 = 1$ și $y - 4 = 1$ se obține $x = 4$ și $y = 5$ iar $B(4, 5)$.

6. $\vec{w} = 2\vec{v} - 3\vec{u} = 2(3\vec{i} + 4\vec{j}) - 3(2\vec{i} - 3\vec{j}) = 6\vec{i} + 8\vec{j} - 6\vec{i} + 9\vec{j} = 17\vec{j}$.

7. $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC}$ după regula triunghiului, iar $\overrightarrow{AC} = -\overrightarrow{CA}$ și atunci
 $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} + \overrightarrow{CA} = \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{CA} = -\overrightarrow{CA} + \overrightarrow{CA} = \vec{0}$.

8.

$[OA] = [OB] = [OC]$ raza cercului circumscris

$\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} = \overrightarrow{OD}$, regula paralelogramului

$AOBD$ este romb și $\triangle AOD$ este echilateral, atunci

$[OA] = [OD]$

$\Rightarrow \overrightarrow{OD} = -\overrightarrow{OC}$.

Avem $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} = \overrightarrow{OD} + \overrightarrow{OC} = -\overrightarrow{OC} + \overrightarrow{OC} = \vec{0}$.

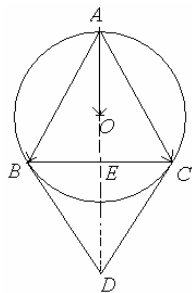
9. $\overrightarrow{OA} = 2\vec{i} - 3\vec{j}$ și $\overrightarrow{OB} = \vec{i} - 2\vec{j}$, iar $3\overrightarrow{OA} - 5\overrightarrow{OB} = 3(2\vec{i} - 3\vec{j}) - 5(\vec{i} - 2\vec{j}) = 6\vec{i} - 9\vec{j} - 5\vec{i} + 10\vec{j} = \vec{i} + 5\vec{j}$ și atunci $\alpha = 1$ și $\beta = 5$.

10. Din $\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{CB} = \vec{0} \Rightarrow \overrightarrow{AB} = -2\overrightarrow{CB} \Rightarrow \overrightarrow{AB} = 2\overrightarrow{BC} \Rightarrow \frac{AB}{BC} = 2$

11. Din M mijlocul segmentului $AB \Rightarrow$

$$x_M = \frac{x_A + x_B}{2} \Rightarrow x_M = \frac{3}{2} \text{ și } y_M = \frac{y_A + y_B}{2} \Rightarrow y_M = \frac{1}{2}, M\left(\frac{3}{2}, \frac{1}{2}\right) \text{ și } \overrightarrow{OM}\left(\frac{3}{2}, \frac{1}{2}\right).$$

12.

$$\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} = \overrightarrow{AD} \text{ și } ABDC \text{ romb} \Rightarrow AD = 2AE \text{ și}$$

$$AO = \frac{2}{3} AE \Rightarrow AE = \frac{3}{2} AO, \text{ atunci } AD = 3AO \Rightarrow$$

$$\overrightarrow{AD} - 3\overrightarrow{AO} = \vec{0} \Rightarrow \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} - 3\overrightarrow{AO} = \vec{0}.$$

13. $\frac{2}{-1} = \frac{3}{m} \Rightarrow 2m = -3 \Rightarrow m = -\frac{3}{2}.$